

PROGNOZA

ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

do planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy
Strzelce Opolskie

Opracowanie:
mgr inż. arch. Ewa OGŁĘCKA

Zawartość opracowania

A. Część graficzna

Rysunek na mapie w skali 1:25000 - Projektowane strefy planistyczne na tle istniejącego użytkowania gruntów

Rysunek na mapie w skali 1:25000 - Projektowane strefy planistyczne na tle uwarunkowań

B. Część tekstowa

1. Wprowadzenie
 - 1.1. Podstawa, zakres i cel opracowania prognozy
 - 1.2. Informacja o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy
2. Informacje o zawartości projektowanego dokumentu
 - 2.1. Cele sporządzania planu ogólnego i powiązanie tego dokumentu z innymi dokumentami
 - 2.2. Opis istniejącego zagospodarowania terenów
 - 2.3. Opis planowanego zagospodarowania terenów
3. Stan środowiska oraz potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu planu ogólnego
 - 3.1. Stan środowiska przyrodniczego
 - 3.2. Obszary i elementy prawnie chronione i wymagające ochrony
 - 3.3. Ocena stanu środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektu planu ogólnego
4. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody
5. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i regionalnym, istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego, oraz sposoby, w jakich te cele zostały uwzględnione podczas opracowywania projektu tego planu
6. Przewidywane znaczące oddziaływania realizacji projektu planu ogólnego na środowisko
 - 6.1. Ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko będących skutkiem realizacji projektu planu ogólnego
 - 6.2. Ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko będących skutkiem realizacji projektu planu ogólnego na poszczególne elementy środowiska
 - 6.3. Wpływ na formy ochrony przyrody – obszary Natura 2000
 - 6.4. Ocena zgodności z przepisami prawnej ochrony przyrody
 - 6.5. Oddziaływania długoterminowe, średnioterminowe i krótkoterminowe
 - 6.6. Oddziaływania skumulowane i transgraniczne
 - 6.7. Ryzyko wystąpienia poważnych awarii

7. Podsumowanie i wnioski
8. Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji ustaleń projektowanego dokumentu
9. Proponowane rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych
10. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania
11. Streszczenie
12. Wykorzystane materiały

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa, zakres i cel opracowania prognozy

Niniejsza *Prognoza oddziaływania na środowisko* jest opracowaniem sporządzonym do projektu planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie. Obowiązek sporządzenia prognozy do projektu planu ogólnego wynika z art. 51 w związku z art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.). Zakres *Prognozy*... odpowiada wymogom art. 51 ust. 2 ww. ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku* (...). Zakres ten - zgodnie z art. 53 - został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Opolu oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Strzelcach Opolskich.

Celem opracowania prognozy jest identyfikacja potencjalnych negatywnych wpływów realizacji ustaleń planu ogólnego na środowisko oraz wskazanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających te wpływy. Opracowanie ma służyć samorządowi gminy oraz społeczeństwu do kontroli prawidłowości rozwiązań przyjętych w sporządzanym dokumencie z punktu widzenia wymogów ochrony środowiska.

1.2. Informacja o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Przy sporządzaniu prognozy zastosowano metodę polegającą na ustaleniu potencjalnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji planowanych kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów, oraz ocenie wpływu tych oddziaływań na środowisko. W ocenie odniesiono się do zdiagnozowanego w prognozie stanu środowiska i wykorzystano wnioski oraz ustalenia wynikające z opracowań specjalistycznych, przede wszystkim opracowania ekofizjograficznego dla obszaru gminy Strzelce Opolskie. Opis stanu środowiska przedstawiono w odniesieniu do istniejącego i planowanego zagospodarowania terenów, z uwzględnieniem istotnych elementów środowiska przyrodniczego i stanu środowiska.

2. Informacje o zawartości projektowanego dokumentu

2.1. Cele sporządzania planu ogólnego i powiązanie tego dokumentu z innymi dokumentami

Plan ogólny gminy jest nowym aktem planowania przestrzennego (APP). Obowiązek sporządzenia planu ogólnego wynika z art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.), który mówi, że dla obszaru gminy, z wyłączeniem morskich wód wewnętrznych oraz terenów zamkniętych innych niż ustalone przez ministra właściwego do spraw transportu, rada gminy uchwała plan ogólny gminy, zwany dalej „planem ogólnym”. Akt ten został wprowadzony do systemu planowania przestrzennego w ramach reformy tego systemu ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1688, z 2024 r. poz. 1824 oraz z 2025 r. poz. 527). Plan ogólny gminy:

- zastąpi studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- jest aktem prawa miejscowego,

- jest sporządzany dla całego obszaru gminy z wyłączeniem wojskowych terenów zamkniętych,
- zawiera ustalenia tylko w formie danych przestrzennych, które znajdują się w pliku GML,
- jest mniej rozbudowany niż studium – składa się z uchwały w sprawie planu ogólnego, danych przestrzennych i uzasadnienia,
- określa strefy planistyczne i gminne standardy urbanistyczne¹,
- może określać także obszary uzupełnienia zabudowy i obszary zabudowy śródmiejskiej,
- uwzględnia się przy sporządzaniu planów miejscowych i stanowi podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy na obszarach nie objętych planem miejscowym.

Projektowany plan ogólny gminy Strzelce Opolskie powiązany jest ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie*, przyjętym uchwałą nr XXXV/293/2021 Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich z dnia 28 kwietnia 2021 r. oraz uchwałą nr LV/449/2022 Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich z dnia 28 września 2022 r., oraz z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego obowiązującymi na obszarze gminy.

W projektowanym dokumencie uwzględnione są ponadto:

- ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2019 r. poz. 1798),
- rekomendacje i wnioski oraz krajobrazy priorytetowe określone w Audycie Krajobrazowym Województwa Opolskiego, przyjętym uchwałą nr XIV/158/2025 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 25 marca 2025 r.,
- Opracowanie ekofizjograficzne gminy Strzelce Opolskie (oprac. Ecosystem Projekt, lipiec 2015 r.),

zgodnie z wymogiem wynikającym z art. 13b pkt 2, 5 i 6 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (w dalszej treści „ustawa pzp”).

2.2. Opis istniejącego zagospodarowania terenów

Gmina Strzelce Opolskie jest gminą miejsko – wiejską. Sieć osadniczą tworzy miasto Strzelce Opolskie oraz 20 wsi i 17 przysiółków.

Strzelce Opolskie są stolicą powiatu strzeleckiego. Miasto liczy 29 132 mieszkańców. W strukturze przestrzennej miasta dominuje zabudowa mieszkaniowa, w tym zabudowa wielorodzinna, skoncentrowana w centrum i w zachodniej części miasta, oraz zabudowa jednorodzinna. Zabudowa zagrodowa występuje nielicznie, przede wszystkim w dzielnicach Suche Łany i Mokre Łany. Znaczny udział powierzchni zabudowanej miasta stanowi zabudowa usługowa, głównie w centralnej jego części. Większe powierzchnie zabudowy produkcyjnej znajdują się na obrzeżach centrum. Poza terenami zabudowanymi, znaczącymi elementami struktury przestrzennej miasta są: zabytkowy park miejski oraz dwa obszary eksploatacji wapieni.

Park miejski to założenie ogrodowe w stylu angielskim o powierzchni 65 ha, który powstał w XIX w. przy zamku.

Obszary eksploatacji obejmują złożę „Strzelce Opolskie II”, które jest eksploatowane, oraz złożę „Strzelce Opolskie I” WW 1930, dla którego w tym roku wygasła koncesja na eksploatację.

Obszary osadnicze wsi położone są stosunkowo równomiernie wokół miasta, z wyjątkiem strony południowej, gdzie znajdują się jedynie dwa przysiółki.

¹ Gminne standardy urbanistyczne to element planu ogólnego, na który składają się: **gminny katalog stref planistycznych** (element obowiązkowy) oraz **gminne standardy dostępności infrastruktury społecznej** (element fakultatywny).

W strukturach osadniczych wsi dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa. Zabudowa usługowa i produkcyjna jest nieliczna z kilkoma wyjątkami. Do znaczących elementów struktury przestrzennej poza obszarami osadniczymi zaliczyć należy: teren zabudowy produkcyjnej w obrębie Szymiszów, teren składowiska odpadów i teren eksploatacji wapieni w Szymiszowie oraz teren rolniczej zabudowy produkcyjnej we wsi Niwki.

Na obszarach niezabudowanych przeważają grunty rolne, które zajmują 58% powierzchni gminy. Lasy zajmują 31 % powierzchni gminy. Wśród gruntów rolnych dominują grunty orne. Użytki zielone zajmują znacznie mniejsze powierzchnie i znajdują się głównie w północnej części gminy. Nielicznie na obszarach rolno – leśnych występuje rozproszona zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa.

Cały obszar gminy znajduje się w zasięgu powierzchni ograniczającej zabudowę, wyznaczonej wokół stacji radarowej Góra Św. Anny, na którym obowiązują ograniczenia wysokości bezwzględnej obiektów od 440 m n.p.m. do 465 m n.p.m.

2.3. Opis planowanego zagospodarowania terenów

Podstawowym elementem planu ogólnego są funkcjonalne strefy planistyczne, na które podzielony musi być rozłącznie cały obszar gminy z wyłączeniem wojskowych terenów zamkniętych, jeśli są. Lista stref planistycznych jest ściśle określona w ustawie pzp.

Każdej strefie przypisany jest (w rozporządzeniu w sprawie projektu planu ogólnego gminy):

- profil funkcjonalny podstawowy - obligatoryjny,
- profil funkcjonalny dodatkowy - fakultatywny,
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej.

Profil funkcjonalny to ogólny katalog dopuszczalnych przeznaczeń terenów. Doprecyzowanie przeznaczenia dla poszczególnych nieruchomości w danej strefie nastąpi w dalszej kolejności, tzn. w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o warunkach zabudowy.

Oprócz przeznaczeń, dla stref planistycznych określa się parametry zagospodarowania terenu. W zależności od typu strefy mogą być do niej przypisane takie wskaźniki jak: maksymalna nadziemna intensywność zabudowy, maksymalna wysokość zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowy.

Ustalenia dla poszczególnych stref planistycznych w zakresie profilu funkcjonalnego oraz parametrów zagospodarowania tworzy się w formie **katalogu stref planistycznych**.

Obszar gminy Strzelce Opolskie został podzielony rozłącznie na 13 rodzajów funkcjonalnych stref planistycznych, w tym:

- strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodziną,
- strefy wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową,
- strefy usługowe,
- strefy handlu wielkopowierzchniowego,
- strefy gospodarcze,
- strefy produkcji rolniczej,
- strefy infrastrukturalne,
- strefy zieleni i rekreacji,
- strefy cmentarzy,
- strefy górnictwa,

- strefy otwarte,
- strefy komunikacyjne.

Przy wyznaczaniu stref planistycznych za podstawową zasadę przyjęto spójność z polityką przestrzenną gminy określoną w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Strzelce Opolskie (w dalszej treści „Studium”), oraz zgodność z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego obowiązującymi na obszarze gminy.

W stosunku do tych aktów planowania przestrzennego wprowadzone zostały jedynie zmiany wynikające z:

- 1) prawnych zasad sporządzania planu ogólnego,
- 2) pozytywnie rozpatrzonych wniosków zgłoszonych do planu ogólnego oraz zamierzeń inwestycyjnych i rozwojowych Gminy.

Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną

W planie ogólnym (POG) strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną SW obejmują tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wydzielone w obowiązujących planach miejscowych wraz z obsługującymi je drogami oraz niewielkimi terenami o innym przeznaczeniu znajdującymi się w obszarach uzupełnienia zabudowy.

Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną i strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową

Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ i strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową SZ obejmują:

- obszary, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, tj. wyznaczone w planach miejscowych tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i tereny zabudowy zagrodowej, wraz z terenami dróg obsługujących tą zabudowę, z niewielkimi korektami uwzględniającymi ustalenia Studium,
- tereny znajdujące się poza ww. obszarami ale w zasięgu obszarów uzupełnienia zabudowy (OUZ), poszerzonych zgodnie z § 1 ust. 4 i 5 rozporządzenia ws. sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy,
- istniejącą rozproszoną zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i zagrodową, z wyłączeniem luk w tej zabudowie.

W strefach obejmujących pierwszy z wyżej wymienionych obszarów ujęto także wyznaczone w planach miejscowych tereny zabudowy usługowej lub ich części znajdujące się w granicach OUZ oraz części niewielkich terenów usługowych znajdujące się poza obszarami uzupełnienia zabudowy, które zostały włączone do OUZ zgodnie z zasadami określonymi w § 1 ust. 5 wyżej przytoczonego rozporządzenia. Poza ww. obszarami nie wyznaczono stref SJ i SZ.

Strefy usługowe

Strefy usługowe SU obejmują tereny zabudowy usługowej wyznaczone w planach miejscowych nie włączone do stref SW, SJ, SZ i SP, oraz:

- tereny planowanej zabudowy usługowej wyznaczone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (strefy: 75SU i 76SU w Strzelcach Opolskich, 140SU w Szymiszowie);
- tereny planowanej zabudowy wyznaczone w wyniku uwzględnienia pozytywnie rozpatrzonych wniosków zgłoszonych do POG oraz zamierzeń inwestycyjnych i rozwojowych gminy (72SU,

73SU, 74SU w Strzelcach Opolskich, 54SU i 55SU Płużnicy Wielkiej, 24SU w Kadłubie, 48SU w Osieku i 45SU w Niwkach).

Strefy handlu wielkopowierzchniowego

W planie wyznaczono 7 stref handlu powierzchniowego, w tym 4 strefy obejmujące istniejące obiekty handlowe wielkopowierzchniowe (3SH, 4SH, 5SH i 6SH), oraz 3 nowe strefy wydzielone w wyniku uwzględnienia ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i nowych zamierzeń rozwojowych gminy (strefy 2SH i 7SH). Wszystkie strefy znajdują się w Strzelcach Opolskich.

Strefy gospodarcze

Strefy gospodarcze SP obejmują wyznaczone w planach miejscowych tereny zabudowy produkcyjno-usługowej i produkcyjnej. Dwie strefy (17SU i 48SU) zostały powiększone w stosunku do terenów wyznaczonych w planie miejscowym o tereny rolne otoczone terenami istniejącej lub planowanej zabudowy. Dodatkowo wydzielone zostały:

- 2 strefy - zgodnie z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (strefa 14SP – na planowanym w studium obszarze produkcji energii, strefa 15SP – na planowanym w studium obszarze usługowo-produkcyjnym);
- 2 strefy - w wyniku uwzględnienia pozytywnie rozpatrzonych wniosków zgłoszonych do POG (strefy 23SP i 24SP obejmujące część wyrobiska poeksploatacyjnego w Strzelcach Opolskich, rejonie ul Dziewkowickiej).

Strefy produkcji rolniczej

Strefy produkcji rolniczej SR obejmują grunty rolne na których znajdują się lub są planowane obiekty budowlane produkcji rolniczej. Wymóg wydzielenia tych stref z wyznaczonych w planach miejscowych terenów rolniczych wynika z prawnych zasad sporządzania POG, zgodnie z którymi na terenach rolnictwa w strefach otwartych zabudowa jest zakazana (z wyjątkiem obiektów komunikacji i infrastruktury technicznej oraz – fakultatywnie - elektrowni wiatrowych, słonecznych, geotermalnych i wodnych oraz biogazowni).

Strefy produkcji rolniczej zostały wydzielone w planie ogólnym z uwzględnieniem stanu faktycznego, ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz pozytywnie rozpatrzonych wniosków zgłoszonych do POG.

W wyniku uwzględnienia wniosków złożonych do POG, w strefach 15SR i 21SR dopuszczone zostały biogazownie w ramach dodatkowego profilu funkcjonalnego.

Strefy infrastrukturalne

Strefy infrastrukturalne SI obejmują tereny istniejących obiektów infrastruktury technicznej.

Strefy zieleni i rekreacji

Strefy zieleni rekreacyjnej SN obejmują wyznaczone w planach miejscowych tereny rekreacyjno-sportowe, zieleni parkowej, zieleni urządzonej oraz ogrodów działkowych.

Strefy cmentarzy

Strefy cmentarzy SC obejmują tereny cmentarzy w granicach określonych w planach miejscowych.

Strefy górnictwa

Strefy górnictwa obejmują: teren kopalni w Strzelcach Opolskich, teren kopalni w Szymiszowie powiększony o przyległe grunty od strony północnej, oraz obszar górniczy „Rożniatów”.

Strefy otwarte

Strefy otwarte SO obejmują obszary gruntów rolnych niezabudowanych oraz gruntów leśnych, wraz z istniejącymi terenami wód, dróg i infrastruktury technicznej, nie wydzielonymi jako odrębne strefy funkcjonalne. Zgodnie z przepisami ustawy pzp i rozporządzenie ws. rozporządzenia ws. projektu planu ogólnego gminy, w strefach otwartych obowiązuje zakaz zabudowy z wyłączeniem obiektów komunikacji i infrastruktury technicznej. Fakultatywnie można w tych strefach dopuścić tereny elektrowni wiatrowych, słonecznych, geotermalnych i wodnych oraz biogazowni. Uwzględniając powyższe zasady prawne oraz uwarunkowania, w POG wyznaczone zostały strefy otwarte bez dodatkowych profili funkcjonalnych, które zajmują przeważający obszar gruntów niezabudowanych, a także :

- 11 stref z dodatkowym profilem funkcjonalnym „teren elektrowni słonecznej” (strefy SO o numerach 5, 6, 23, 24, 30, 33, 34, 35, 36, 55, 60),
- 1 strefa z dodatkowymi profilami funkcjonalnymi „teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni słonecznej” (21SO),
- 1 strefa z dodatkowym profilem funkcjonalnym „teren biogazowni” (1SO),
- 2 strefy dodatkowym profilem funkcjonalnym „teren zieleni urządzonej”.

Strefy z dopuszczonymi terenami elektrowni słonecznych zostały wyznaczone w wyniku uwzględnienia ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, pozytywnie rozpatrzonych wniosków oraz zamierzeń rozwojowych gminy.

Strefy z dopuszczonymi terenami zieleni urządzonej uwzględniają ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Strefy komunikacyjne

Strefy komunikacyjne SK obejmują tereny istniejących linii kolejowych oraz tereny dróg powiatowych i wojewódzkich klasy głównej oraz dróg krajowych, które, zgodnie z prawnymi zasadami sporządzania POG, należy obowiązkowo wydzielać jako odrębne strefy funkcjonalne.

3. Stan środowiska oraz potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu planu ogólnego

3.1. Stan środowiska przyrodniczego

3.1.1. Położenie i rzeźba terenu

Pod względem regionalizacji fizycznogeograficznej Polski, gmina Strzelce Opolskie położona jest w strefie kontaktowej dwóch rozległych prowincji geograficznych, a tym samym odmiennych podprowincji, makroregionów i mezoregionów. Część południowa gminy przynależy do prowincji Wyżyny Polskie, podprowincji Wyżyna Śląsko-Krakowska, makroregionu Wyżyna Śląska i mezoregionu Chełm (341.11), zaliczana jest do typu wyżyn z przewagą skał węglanowych. Część północna stanowi fragment prowincji Niż Środkowoeuropejski, podprowincji Niziny Środkowopolskie, makroregionu Nizina Śląska i mezoregionu Równina Opolska (318.57), zaliczana jest do typu wysoczyzny staroglacjalne bezjeziorne.

Obszar gminy Strzelce Opolskie cechuje się urozmaiconą konfiguracją terenu. Ukształtowanie terenu wynika z położenia gminy w granicach dwóch jednostek morfologicznych, tj. mezoregionu Chełmu i Równiny Opolskiej. Wysokość bezwzględna terenu wzrasta na osi

południkowej od północy ku południowi, przy czym najwyżej położone obszary występują w południowo-zachodniej części gminy. Pionowe deniwelacje osiągają wartość 138 m. Najmniejszą wysokość bezwzględną terenu: 185 m n.p.m. obserwuje się w dnie doliny rzeki Jemielnicy w Kadłubie, natomiast wartości najwyższe w obrębie wyniosłości Chełmu w miejscowości Ligota Dolna na Ligockiej Górze, gdzie maksymalna wysokość bezwzględna terenu wynosi 323 m n.p.m. W centralnej części gminy na Dziale Strzeleckim wysokości wynoszą od 200 do 240 m n.p.m.

Na obecny charakter rzeźby obszaru gminy Strzelce Opolskie wpłynęły głównie procesy akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej oraz procesy postglacjalne, w szczególności fluwialne i eoliczne. Na obszarze gminy wyróżnia się sześć typów obszarów rzeźby:

- den dolin rzecznych i obniżeń z madami, namułami i torfami – obszary o tym typie rzeźby zlokalizowane są na północy i obejmują głównie dolinę rzeki Jemielnicy i doliny jej większych dopływów. Są to tereny płaskorówninne lub nieckowate o deniwelacjach nie przekraczających 1 m i spadkach 1%;
- równiny wodnolodowcowej z piaskami i żwirami – zajmuje większą część północnego obszaru gminy na południe i północ od doliny rzeki Jemielnicy – rzeźba tych terenów jest równinna lub falista, większe spadki występują jedynie na zboczach form akumulacji lodowcowej. Spadki terenu wynoszą do 2-3%, na zboczach lokalnie 5-10%, deniwelacje od 2 do 10 m;
- pagórków wydmowych z piaskami – niewielkie, ale liczne obszary w tym typie rzeźby, występują w północnej części gminy na równinach wodnolodowcowych. Rzeźba jest tu pagórkowata, spadki terenu na stokach wydm dochodzą do 100%, lokalne deniwelacje do 10 m. Wydmom towarzyszą pola przewianych piasków, słabo wyodrębniające się w rzeźbie równiny;
- wysoczyzny pagórkowatych form akumulacji lodowcowej z piaskami i żwirami, glinami zwałowymi oraz osadami czołowomorenowymi – obszary o tym typie rzeźby występują płasko na terenie całej gminy i obejmują nieznaczne wzniesienia zbudowane z osadów lodowcowych i szczelinowych osadów wodnolodowcowych. Deniwelacje lokalnie osiągają tu 10 m, spadki terenu 5-10%;
- ostańców denudacyjnych starszego podłoża o charakterze twardzieli – obszary wzniesień zbudowanych z wapieni środkowotriasowych zlokalizowane są na południowym zachodzie gminy koło Ligoty Dolnej (Ligocka Góra – Kamienna Góra) i Ligoty Górnej (Góra Biesiec), a także na terenach leśnych między Kalinowem i Szymiszowem (Bukowa Góra i kilka mniejszych wzniesień) oraz w lasach na wschód od Dziewkowic. Rzeźba koło Ligoty Górnej i Ligoty Dolnej jest wzgórzowa, na pozostałych obszarach pagórkowata. Deniwelacje największych wzniesień sięgają 70 m (Ligocka Góra), w centralnej części gminy nie przekraczają 20 m. Spadki terenu sięgają 10-20%. Lokalnie na zboczach wzniesień występują zespoły urwistych niewielkich skałek o wysokości do 5 m;
- trzeciorzędowych powierzchni zrównania Garbu Chełmu z wapieniami i glinami peryglacjalnymi – obszar w tym typie rzeźby występuje na południe od drogi Gogolin – Strzelce Opolskie – Toszek – Bytom. Rzeźba obszaru jest falista, lokalnie pagórkowata, generalne spadki terenu występują w kierunku północnym. Deniwelacje sięgają tu 30 m, a spadki terenu 5-10%.

Zróznicowany, ale w większości równinny charakter rzeźby terenu gminy Strzelce Opolskie nie wskazuje na występowanie większych przeciwwskazań do zabudowy mieszkaniowej i przemysłowej, z wyjątkiem niewielkich fragmentów bardziej stromych zboczy wzniesień o spadkach > 10%.

3.1.2. Budowa geologiczna

Na obecny stan budowy geologicznej gminy Strzelce Opolskie, w granicach opracowania, miały wpływ zjawiska i procesy endo- i egzogeniczne zachodzące głównie w trzeciorzędzie i czwartorzędzie, a w szczególności kilkakrotne wkraczanie lądolodu na obszar Polski, sedymentacja rzeczna i intensywna erozja w okresach interglacjalnych, a także zespół procesów występujących po ostatnim zlodowaceniu. Głębsze podłoże geologiczne na terenie gminy budują utwory dwu dużych jednostek strukturalnych Opolszczyzny:

- strefy fałdów młodowaryscyjskich, zbudowanej z naprzemianległych zespołów metaszarogłazów i metałupków górnego dewonu w spągu oraz słabo zmetamorfizowanych utworów karbonu dolnego w postaci szarogłazów i łupków w stropie – podścielają one osady permu i triasu. Strop osadów na większości terenów gminy zalega od kilkudziesięciu do kilkuset metrów, jedynie w okolicach Płużnicy Wielkiej występuje na głębokości kilku metrów,
- monokliny przedsudeckiej, zbudowanej z monoklinalnie ułożonych osadów permu w spągu i triasu w stropie. Perm, występujący wyłącznie w podłożu, reprezentowany jest i przez zlepińce i piaskowce z przewarstwieniami mułowców czerwonego spągowca oraz mułowce, łupki i anhydryty cechsztynu. Osady triasu w większości wapienie dolomity i są najważniejszymi osadami powierzchniowymi i podpowierzchniowymi terenu gminy. Na obszarze monokliny ławice tych osadów zapadają się one w kierunku północno-wschodnim pod kątem ok. 6-7 stopni. Ku południowi wyklinowują się coraz młodsze warstwy, w konsekwencji na terenie gminy od południa ku północy występują na pasowych wychodniach osady od najstarszych formacji gogolińskich, następnie górażdzańskich, terebratulowych i karchowickich, należące do środkowego triasu (wapienia muszlowego) oraz osady kajpru i retyku, należące do triasu górnego.

Na wysokości Strzelec Opolskich osady triasu wykształcone są w pełnym profilu triasu dolnego i wapienia muszlowego, w części północnej zlokalizowane w większości pod czwartorzędem również spągowe osady triasu górnego. Wychodnie wapienia muszlowego, rozciągające się na przestrzeni ponad 100 km, począwszy od doliny Odry koło Krapkowic, poprzez Strzelce Opolskie i dalej Tarnowskie Góry, po Olkusz, zadecydowały o regionalizacji geomorfologicznej Chełmu. Trzeciorząd zaznaczył się ruchami tektonicznymi i zjawiskami wulkanicznymi, stanowiącymi kontynuację ruchów tektonicznych orogenezy alpejskiej, powodującymi powstanie wielu intruzji magmowych i uskoków Chełmu, szczególnie w rejonie Góry Św. Anny, natomiast w południowej części gminy Strzelce Opolskie – pofalowaniem powierzchni. Jednocześnie erozja struktur w górnym pliocenie i na początku plejstocenu spowodowały powstanie głęboko wciętych dolin rzecznych, wypełnionych następnie utworami czwartorzędowymi. W przypadku obszaru gminy Strzelce Opolskie dotyczy to doliny górnego biegu rzeki Jemielnicy. Brak natomiast odzwierciedlenia trzeciorzędu w uwarstwieniu geologicznym podłoża. Utwory czwartorzędu stanowią cienką i nieciągłą pokrywę, której miąższość wzrasta od zera do kilku, lokalnie kilkunastu, metrów i rośnie w kierunku północnej części obszaru gminy. Osady czwartorzędowe

to w większości osady moreny dennej, wodnolodowcowe zlodowacenia południowopolskiego i środkowopolskiego oraz osady aluwialne interglacjałów, na które nakładają się utwory holoceni. Zlodowacenie południowopolskie pozostawiło grube osady moreny dennej, które następnie uległy znacznej erozji w okresie interglacjału mazowieckiego. Stadiał Odry zlodowacenia środkowopolskiego pozostawił większość aktualnie zalegających osadów moreny dennej, moren recesyjnych, sandrów i ozów. Stadiał Warty zlodowacenia środkowopolskiego, interglacjał emski i zlodowacenie północnopolskie charakteryzują się następującymi po sobie okresami erozji i akumulacji, szczególnie w obrębie dolin rzecznych, tworzeniem łąk zastoiskowych i powstawaniem pokryw lessowych. Najgrubsze pokrywy czwartorzędu występują w północnej części gminy, w rejonie wsi Kadłub, Osiek, Jędrynie i Rozmierz. Lokalnie stwierdza się tu występowanie wzniesień moren recesyjnych oraz form akumulacji wodnolodowcowej szczelinowej. Osady holocenu to głównie sedymenty aluwialne w dolinach rzecznych, osady madowo-piaszczyste, a lokalnie również torfy i namuły. Na przełomie plejstocenu i holocenu w północnej i centralnej części gminy (a w mniejszym zakresie również w części wschodniej) zaznaczyła się akumulacja eoliczna, której efektem są wydmy. Największe ich koncentracje występują w lasach na terenie wsi Kadłub. Na obszarze gminy można dostrzec pewne zróżnicowanie litologiczne i genetyczne warstw czwartorzędowych. Na południu dominują małe wyspowe powierzchnie piasków i żwirów ozów oraz w mniejszym stopniu piasków i żwirów lodowcowych, w północnej części większe obszarowo, a lokalnie niemal ciągłe, osady piasków i żwirów wodnolodowcowych. Na obszarze całej gminy, z przewagą występowania w północnej części nizinnej, występują lokalnie gliny zwałowe. W dolinach rzek występują piaski, żwiry i mady rzeczne. W związku z tym, że część południowa za sprawą krasu jest pozbawiona sieci rzecznej, osady aluwialne są tu rzadkie. Lokalnie w części północnej występują piaski eoliczne w wydmach, a w dnie doliny Jemielnicy – starorzecza wypełnione torfami i namułami. Proces osadzania namulów, mułków, piasków i żwirów rzecznych oraz mad, choć silnie przez człowieka ograniczany, trwa do dziś i jest jednym z najistotniejszych zachodzących obecnie na terenie gminy procesów geologicznych. Pod względem przepuszczalności powierzchniowych warstw osadów południowa oraz centralna część terenu gminy Strzelce Opolskie, należąca fizjograficznie do Chełmu, charakteryzuje się dobrą przepuszczalnością. Dzieje się tak za sprawą wychodni szczelinowych osadów wapiennych środkowego triasu, a także cienkiej powierzchni nadkładu czwartorzędu. Wyjątkiem, jeśli chodzi o południową część gminy Strzelce Opolskie, jest południowa część terenu wsi Płużnica Wielka, należąca fizjograficznie do Kotliny Raciborskiej, zbudowana geologicznie z glin zwałowych czwartorzędowych na podłożu fliszowym karbonu dolnego, złożonym ze zlepieńców i łupków ilastych facji kulmu. Teren ten wykazuje słabą przepuszczalność. Słabą przepuszczalnością charakteryzuje się północna część gminy, gdzie co prawda czwartorzęd jest przepuszczalny (piaski i żwiry wodnolodowcowe, piaski eoliczne), ale zalega pod nim warstwa łąkowców górnotriasowych o małej przepuszczalności. Jej konsekwencją jest m.in. występowanie na tym obszarze gęstej sieci rzecznej. Decyduje o tym słaba przepuszczalność podłoża retyku, większy udział lokalnie występujących glin zwałowych. Lokalnie, na terenie wsi Osiek, występują piaski eoliczne w wydmach i teren tej wsi charakteryzuje się dobrą ogólną przepuszczalnością gruntów.

3.1.3. Surowce mineralne

Na obszarze gminy Strzelce Opolskie zlokalizowanych jest sześć udokumentowanych złóż surowców mineralnych, w tym:

1. Złoże „Strzelce Opolskie” (kod: WC 1855) – kopalinę główną stanowią wapienie i margle przemysłu cementowego. Powierzchnia udokumentowanego złoża wynosi 291,0382 ha. Zasoby geologiczne złoża ustalone w dokumentacji geologicznej uzupełnionej dodatkiem, zatwierdzonym decyzją Głównego Geologa Kraju z dnia 10.04.1986 r., znak KZK/012/W/5215/86/87 wg stanu na dzień 08.04.1986 r. wynoszą: zasoby bilansowe: 55.716 tys. ton w kat B, 102.277 tys. ton w kat C1, 58.132 tys. ton w kat C2. Zasoby bilansowe w filarze ochronnym wynoszą 687 tys. ton w kat B, 4.267 tys. ton w kat C1 i 2.242 tys. ton w kat C2. Zasoby pozabilansowe wynoszą 49.532 tys. ton w kat C1, 1.687 tys. ton w kat C2. Złoże jest eksploatowane na podstawie Koncesji na wydobywanie nr 124/2020, wydanej przez Marszałka Województwa Opolskiego dnia 30. 12. 2020 r., z terminem ważności do 29.12.2050 r. Wyznaczyła ona obszar górniczy „Strzelce Opolskie II” o powierzchni 226,4822 ha, oraz teren górniczy „Strzelce Opolskie II” o powierzchni 561,3079 ha. Rekultywacja w dniu wyrobiska będzie przebiegać w kierunku wodnym, a na obszarze zwałowiska nadkładu w kierunku leśnym. Złoże znajduje się na proponowanym obszarze najwyższej ochrony (ONO) Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 333 „Opole – Zawadzkie”. Dla terenu górniczego złoża obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego uchwalony w 2015 r, który, ze względu na wydanie w 2020 r. nowej koncesji zmieniającej granice terenu górniczego, wymaga aktualizacji.

2. Złoże „Strzelce Opolskie I” (kod WW 1930) – kopaliną główną są wapienie i margle przemysłu wapienniczego. Powierzchnia udokumentowanego złoża wynosi 107,1720 ha. Zasoby geologiczne złoża, ustalone w dokumentacji geologicznej zatwierdzonej decyzją Prezesa Centralnego Urzędu Geologii z dnia 26.06.1975 r., znak KZK/012/K/3086/74/75 wg stanu na dzień 31.03.1973 r., wynoszą: kopalina główna - wapienie górażdżańskie dla przemysłu wapienniczego: 13 137 tys. ton zasobów bilansowych w kat B, 6 864 tys. ton zasobów bilansowych w kat C1, 1 499 tys. ton zasobów bilansowych w kat B. Kopaliną towarzyszącą zalegającą w nadkładzie kopaliny głównej są wapienie terebratulowe - surowiec wysoki dla przemysłu cementowego o zasobach - 4 650 tys. ton zasobów bilansowych w kat B, 4 770 tys. ton zasobów bilansowych w kat C1. Użytkownikiem złoża były Zakłady Wapiennicze Lhoist S.A. Złoże to w ostatni czasie było eksploatowane okresowo na podstawie koncesji nr 7/2001 wydanej przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 22.06.2001 r., która straciła ważność 22.06.2025 r. Obecnie złoże nie jest eksploatowane i nie będzie eksploatowane. Po działalności wydobywczej pozostał duży zdegradowany teren o znacznym stopniu przekształcenia i zubożenia siedlisk oraz zróżnicowanym ukształtowaniu.

3. Złoże „Strzelce Opolskie II” (kod WW 1932) – kopaliną główną są wapienie i margle przemysłu wapienniczego. Powierzchnia udokumentowanego złoża wynosi 104,4189 ha. Zasoby geologiczne złoża ustalone w dokumentacji geologicznej zatwierdzonej decyzją Prezesa Centralnego Urzędu Geologii z dnia 30.06.1970 r., znak ZK/012/K/2179/70 wynoszą 29 722 tys. ton zasobów bilansowych w kat B. Złoże nie jest eksploatowane. Nie udzielono również koncesji na eksploatację, co oznacza, że nie wyznaczono obszaru i terenu górniczego. Złoże znajduje się na proponowanym obszarze najwyższej ochrony (ONO) Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 333 „Opole – Zawadzkie”.

4. Złoże „Szymiszów” (kod KD 1929) – kopaliną główną są kamienie łamane i bloczne oraz wapienie i margle przemysłu wapienniczego. Powierzchnia udokumentowanego złoża wynosi 192,3744 ha. Zasoby geologiczne złoża, zatwierdzone decyzją nr DOŚ-RG.7427.17.2025.JJ wg stanu na 3.12.2024 r. wynoszą: wapień – 260 077,07 ton zasobów bilansowych w kat C₁. Zasoby przemysłowe, zatwierdzone decyzją 101/2012 wg stanu na 31.12.2011 r., wynoszą 44 963,42 ton. Złoże eksploatowane jest na podstawie Koncesji nr 101/2012 wydanej przez Marszałka Województwa Opolskiego dnia 12.11.2012 r., która ważna jest do 31. 12. 2062 r. Dla złoża wyznaczony jest obszar górniczy „Szymiszów 1” o powierzchni 50,82 ha i teren górniczy „Szymiszów 1” o powierzchni 162,30 ha. Złoże znajduje się na proponowanym obszarze najwyższej ochrony (ONO) Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 333 „Opole – Zawadzkie” oraz w strefie pośredniej ochrony ujęcia wody Nowa Wieś Strzelecka. W karcie złoża wskazano możliwe zagrożenia środowiska przez wydobywanie i przeróbkę kopalin - zapylenie i hałas.

5. Złoże „Rożniatów 1KN 19570” – kopaliną główną są piaski i żwiry. Powierzchnia złoża wynosi 1,8860 ha. Zasoby geologiczne bilansowe, zatwierdzone decyzją Starosty Strzeleckiego nr GO.6528.1.2.2019 z dnia 18.06.2019 r., wynoszą - według stanu na dzień 31.12.2018 r. 182,04 ton w kat. C₁. Przewidywana wielkość rocznego wydobycia - do 20 tys. m³. Na terenie złoża podjęta została eksploatacja na podstawie Koncesji nr 2/2023 z dnia 20.03.2023 r., wydanej przez Starostę Strzeleckiego. W Koncesji wyznaczony został obszar górniczy „Rożniatów 1” o pow. 1,9444 ha oraz teren górniczy „Rożniatów 1” o pow. 2,41 ha. Koncesja ważna jest do 19.03.2048 r.

6. Złoże „Rożniatów KN 15795” – kopaliną główną są piaski i żwiry. Powierzchnia złoża wynosi 1,997 ha. Zasoby geologiczne bilansowe, zatwierdzone decyzją Starosty Strzeleckiego nr SL.6522.2.2.2012 z dnia 21.02.2012 r., wynoszą - według stanu na dzień 31.12.2011 r. - 204,50 ton. Złoże nie ma wydanej koncesji na wydobywanie i nie jest eksploatowane.

3.1.4. Wody powierzchniowe

Obszar gminy należy do dorzecza Odry. W jego strukturze wyróżnić można podrzędną zlewnię:

– Małej Panwi, do której należą rzeka Jemielnica, i jej dopływy Sucha i Rozmierz z licznymi bezimiennymi ciekami – łącznie większa część gminy,

– Kłodnicy, do której należą początkowe odcinki niewielkich dopływów z okolic Płużnicy Wielkiej i Błotnicy Strzeleckiej – łącznie ok. 2% terenu gminy.

Obszar gminy w granicach zlewni rzeki Jemielnicy należy do Jednolitych Części Wód Powierzchniowych JCWP PLRW600017118889 Jemielnica od Źródła do Suchej. Obszar należący do zlewni Kłodnicy należy do JCWP PLRW600016116859 Toszecki Potok do Zbiornika Pławniowice. Granice zlewni JCWP zostały zaznaczone na mapie warunków fizjograficznych. Południowa i w znacznej części centralna część gminy zlokalizowana jest na terenie bez sieci rzecznej. Występuje tu odpływ bezpośrednio w głąb górotworu wapieni środkowotriasowych. Na terenie miasta i gminy Strzelce Opolskie brak jest większych naturalnych czy sztucznych zbiorników wodnych (wyjątek stanowi duży zbiornik wodny w dniu wyrobiska wapieni na północ od Strzelc Opolskich), a niewielkie stawy (często hodowlane) znajdują się głównie w północnej części obszaru, na gruntach wsi Kadłub, Osiek i Grodzisko, a także na terenie miasta. Najważniejszym ciekim wodnym gminy jest rzeka Jemielnica (Chrzastawa), będąca lewobrzeżnym dopływem Małej Panwi, przepływająca przez grunty wsi Błotnica Strzelecka (początkowy odcinek biegu), Osiek i Kadłub.

Sieć powierzchniowych cieków wodnych uzupełniają dopływy rzeki Jemielnicy: rzeka Sucha i Rozmierz (Rozmierska Woda), stanowiące dopływy lewobrzeżne, oraz rzeka Piotrówka i potok Jędrynie, stanowiące dopływy prawobrzeżne. Niewielki ciek, o lokalnej nazwie Potok Roźniątowski, przepływa też przez wieś Roźniatów – Szymiszów i zanika w okolicy wyrobiska poeksploatacyjnego złoża Szymiszów. Prawdopodobnie jest on przedłużeniem rzeki Sucha. W północnej części gminy, w szczególności w obniżeniach dolin rzecznych występują liczne rowy melioracyjne, które uzupełniają podstawowy system hydrograficzny. Rzeka Jemielnica jest największym ciekim wodnym gminy i ma zasadniczy wpływ na kształtowanie się stosunków wodnych analizowanego obszaru. Swój początek ma na gruntach wsi Błotnica Strzelecka, przepływa przez gminę Jemielnica, a następnie ponownie wpływa na teren gminy Strzelce. Teren zlewni rzeki Jemielnicy (na obszarze gminy – dolina rzeki Jemielnicy, Suchej i Rozmierz) pełni istotną rolę w zakresie ochrony zasobów jakościowych i ilościowych wód podziemnych (zbiornika GZWP 333), stanowiących strategiczne źródło wody dla zaopatrzenia województwa opolskiego. Z tego też względu istotny jest stan wód cieków powierzchniowych.

Wśród powierzchniowych zbiorników wodnych występujących na obszarze gminy Strzelce Opolskie należy wyróżnić: – stawy w Strzelcach Opolskich, – stawy w Suchej, – zbiorniki wodne w dnie kamieniołomów na północ od Strzelce Opolskich i koło Szymiszowa, – zbiorniki wodne w lasach koło wsi Jędrynie, – stawy w dolinie rzeki Jemielnicy. Omówione powyżej naturalne, seminaturalne i sztuczne elementy budowy hydrologicznej terenu są uzupełnione przez liczne inne antropogeniczne elementy: rowy melioracyjne i urządzenia techniczne służące melioracjom. Przeprowadzone badania terenowe dowodzą, że w większości stan urządzeń melioracyjnych jest zły, co wynika często z wieku tych urządzeń, zaniedbań eksploatacyjnych i braku konserwacji. Potencjalne zagrożenie powodziowe o charakterze przede wszystkim podtopień i niewielkich zalewów po nagłych wiosennych i letnich wezbraniach występuje głównie na terenie doliny rzeki Jemielnicy we wsiach Kadłub z przysiółkiem Kadłubki Piec i Osiek z przysiółkiem Kaształ. Regulacyjną rolę dla przepływów w rzece pełnią mokradła w górnym odcinku na wysokości Centawy oraz stawy w Gąsiorowicach. Na terenie gminy za sprawą budowy nowych małych zbiorników zwiększa się retencja, co łagodzi skutki wezbrań. Na terenie dzielnicy Mokre Łany ze względu na skomplikowaną budowę geologiczną oraz zjawiska krasowe również występuje zagrożenie podtopieniami w strefie przyległej do wywierzynek wód szczelinowych. Na terenie gminy Strzelce Opolskie nie są wyznaczone obszary zagrożenia powodziowego w rozumieniu ustawy z 18 lipca 2001 Prawo wodne.

3.1.5. Wody podziemne

Obszar gminy Strzelce Opolskie należy do Bytomsko-Olkuskiego Regionu Hydrogeologicznego z głównymi poziomami wodonośnymi w:

– środkowym i dolnym triasie – w szczelinowych wapieniach i dolomitach wapienia muszlowego oraz porowo-szczelinowych piaskowcach triasu dolnego – poziom zalega na głębokości od 10 do 100 m i ma wydajność dochodzącą do 120 m³/h. Jest to jeden z najbardziej wartościowych i najbardziej wydajnych poziomów w Polsce. Poziom na terenie gminy jest ciągły w dolnym triasie i prawie ciągły (z wyjątkiem południowej przygranicznej części gminy) w triasie środkowym. Zasilany jest bezpośrednio z opadów atmosferycznych na wychodniach wapieni środkowotriasowych (warstwy górażdżańskie, karchowickie, terebratulowe i diploporowe) lub pośrednio, bocznie z warstw gogolińskich. Lokalne wypływy wód z tego poziomu występują

w wywierzykach w Strzelcach Opolskich, Roźniątowie, Błotnicy Strzeleckiej i Suchej,

– czwartorzędzie – w porowych piaskach i żwirach wodnolodowcowych oraz rzecznych – poziom zalega na głębokości od 0,5 do 5 m p.p.t. i ze względu na niewielką miąższość osadów wydajność nie przekracza 20 m³/h na północy i 5 m³/h na południu. Poziom jest nieciągły, w centrum, a zwłaszcza na południu zanika, natomiast na północy jego rozprzestrzenienie jest duże. Zasilany jest z opadów atmosferycznych, a w części północnej z rzek. W części południowej za sprawą krasu zasilanie z rzek zanika.

Na obszarze gminy Strzelce Opolskie występują 2 Główne Zbiorniki Wód Podziemnych:

- **GZWP nr 333 Opole – Zawadzkie** – zbiornik o powierzchni 776,4 km², związany z utworami triasu środkowego, obejmuje południową część gminy. Zasilanie zbiornika odbywa się głównie w rejonie wychodni położonych na południe i zachód od Opola. Mniejsze znaczenie mają dopływy boczne oraz ascenzyjne zasilanie z poziomów podścielających. Na udokumentowanym obszarze GZWP, wody podziemne pochodzące z utworów wapienia muszlowego są przeważnie dobrej jakości i odpowiadają I klasie. Na obszarze gminy Strzelce Opolskie prawie 62% powierzchni zbiornika charakteryzuje się niskim i bardzo niskim stopniem zagrożenia. Poza gminą, w południowej jego części, zbiornik charakteryzuje się niską odpornością naturalną na zanieczyszczenia ze względu na brak osadów przykrywających, dlatego teren występowania powierzchni odkrytej zbiornika 750 km² przewidziany jest jako obszar najwyższej ochrony (ONO). Zbiornik ma podstawowe znaczenie w zaopatrywaniu wodę ludności zamieszkałej na obszarze pomiędzy Odrą a Małą Panwią, w gminach: Opole, Prószków, Tarnów Opolski, Izbicko, Chrzastowice, Strzelce Opolskie, Jemielnica, Zawadzkie, Ozimek, Gogolin, Krapkowice.
- **GZWP 335 Zbiornik Krapkowice – Strzelce Opolskie** – zbiornik gromadzący wody triasowego piętra wodonośnego w utworach szczelinowo-porowych, obejmuje całą gminę. Szacowana wielkość zasobów dyspozycyjnych, dla obszaru GZWP, wynosi 36 364,0 m³/d. Główne zagrożenie dla jakości wód podziemnych poziomu pstrego piaskowca stanowi zanieczyszczenie siarczanami, o charakterze geogenicznym. Potencjalne zagrożenie na obszarze zbiornika należy uznać za niskie, tylko w południowo-zachodniej części, jako bardzo wysokie i wysokie. Proponowany jest obszar ochronny GZWP nr 335 o powierzchni 337 km². System ochrony zbiornika nie wymaga podejmowania nadzwyczajnych działań i decyzji. Dla ochrony jakości wód podziemnych należy dążyć do zachowania dotychczasowego zagospodarowania terenu.

3.1.6. Gleby

Obszar gminy Strzelce Opolskie charakteryzuje się zróżnicowanymi, ale generalnie średnimi, a części północnej słabymi glebami dla produkcji rolnej. Użytki rolne zajmują 57,5% powierzchni gminy, co jest średnią wartością tego wskaźnika na Opolszczyźnie. Grunty orne w użytkach rolnych zajmują ok. 83,5%, trwale użytki zielone ok. 16%, sady ok. 0,4%.

Na obszarze gminy nie występują grunty orne z glebami klas I i II, a gleby chronione klasy IIIa i b zajmują ok. 12% gruntów ornych. Najwięcej jest gleb klas IV a i b. Obejmują one ok. 44% gruntów ornych. W trwałych użytkach zielonych gleby klasy I nie występują, klasy II zajmują 0,4%, III – 17,0%, IV – 55,4%, V – 27,5%, VI – 3,8%.

W kompleksach bonitacji gleb gruntów ornych na terenie gminy dominuje żytni dobry, stosunkowo znaczny udział osiąga też żytni bardzo dobry i pszeniczny dobry, które dominują

w części południowej na skłonach Garbu Chełmu. Sumarycznie najwięcej jest gleb kompleksów żytnych. Kompleksy słabsze zajmują większe powierzchnie, głównie w sołectwach na północy gminy – Kadłub, Osiek, Jędrynie, Grodzisko.

Wśród typów gleb na terenie gminy dominują gleby brunatne wykształcone na glinach lessopodobnych w południowej części gminy i glinach zwałowych płatowo występujących na pozostałym obszarze. Zajmują one 4842 ha na gruntach ornych i 460 ha na trwałych użytkach zielonych. Znaczny udział osiągają również rędziny, które występują na wychodniach wapieni środkowotriasowych – 2964 ha gruntów ornych GO i 25 ha trwałych użytków zielonych TUZ. Czarne ziemie i mady związane są głównie z dolinkami cieków rozcinających wysoczyznę. Największy udział osiągają w dolinie rzeki Jemielnicy. Mało jest chronionych gleb organicznych mułowo-torfowych, które wśród gruntów ornych zajmują 15 ha, a trwałych użytków zielonych 44 ha. Ogólnie gleby terenu gminy charakteryzują się korzystnymi warunkami rozwoju rolnictwa w części południowej, średnimi w części centralnej i słabymi w części północnej.

3.1.7. Warunki klimatyczne

Gmina Strzelce Opolskie, wg. podziału Romera, znajduje się w obrębie klimatu podgórskich nizin i kotlin krainy wrocławsko - opolskiej oraz krainy górnośląskiej. Obszar gminy charakteryzuje się dosyć łagodnymi warunkami klimatycznymi, które generalnie bardziej surowe są na południu, w obrębie Garbu Chełmu, a łagodne na północy. Klimat obszaru kształtuje się pod wpływem położenia geograficznego, rozmieszczenia wód, charakteru rzeźby terenu, rodzaju gleb oraz charakteru szaty roślinnej. mikroklimatycznymi do zabudowy. Głównym czynnikiem różnicującym jest rzeźba terenu. Do obszarów o najmniej korzystnych warunkach mikroklimatycznych należą doliny rzeczne (głównie Jemielnicy oraz Suchej) i głębokie rozcięcia erozyjne progu strukturalnego, a także północne stoki wzniesień. Obszary te powinny być wyłączone z zabudowy. Nieco korzystniejsze warunki występują na graniczących z dolinami rzecznyymi wysoczyznach, w szczególności na stokach o wystawie południowej. Najkorzystniejsze warunki panują w części centralnej i południowej wzniesieniach i dziale strzeleckim z wyłączeniem bardziej stromych stoków północnych. Mniej korzystne warunki mikroklimatyczne panujące w dnach dolin związane są m.in. z większą wilgotnością względną powietrza, częstszymi mgłami, występowaniem zastoisk mrozowych. Średnia temperatura dobową może tu być niższa o 1-2 stopni niż na wysoczyznach.

Klimat akustyczny

Zgodnie z art. 113 ust. 2 *Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* ustalono dopuszczalne poziomy hałasu w środowisko wskazane w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*. Na obszarze gminy Strzelce Opolskie pod względem ochrony akustycznej występują tereny kwalifikowane zgodnie z ww. rozporządzeniem, jako grupa 2 tj. tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży oraz grupa 3 tj. tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, tereny zabudowy zagrodowej, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe lub tereny mieszkaniowo-usługowe. Dużą powierzchnię zajmują tereny o nienormowanym dopuszczalnym poziomie hałasu, tj. tereny rolnicze, tereny leśne, tereny zieleni urządzonej, tereny działalności usługowej i przemysłowej.

Głównym źródłem hałasu na mawianym obszarze jest komunikacja drogowa. Najwyższe natężenie hałasu notowane jest wzdłuż drogi krajowej DK nr 94 przebiegającej przez miasto Strzelce Opolskie oraz przez tereny zabudowane lub w sąsiedztwie miejscowości Sucha, Warmątowice,

Błotnica Strzelecka, Płużnica Wielka.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Źródłami pól elektromagnetycznych na obszarze gminy Strzelce Opolskie są linie elektroenergetyczne wysokich napięć 110 kV.

3.1.8. Obszary ograniczonego użytkowania i zagrożenie poważnymi awariami

Na obszarze objętym opracowaniem nie ma obszarów ograniczonego użytkowania w rozumieniu przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska* ani zakładów zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych (ZZR i ZDR).

3.1.9. Przyroda ożywiona

Szata roślinna

Gmina Strzelce Opolskie w porównaniu z innymi obszarami województwa i regionu wyróżnia się dość dużymi walorami florystycznymi. Na badanym terenie stwierdzono występowanie 29 gatunków roślin prawnie chronionych na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409). Gatunki objęte ochroną ścisłą:

chronione ściśle:

Buławnik czerwony *Cephalanthera rubra*
Buławnik mieczolistny *Cephalanthera longifolia*
Buławnik wiekokwiatowy *Cephalanthera damassonium*
Goryczka wąskolistna *Gentiana pneumonanthe*
Lilia złotogłów *Lilium martagon*
Rojownik (Rojnik) pospolity *Jovibarba sobolifera*
Rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*
Szafirek miękkolistny *Muscari comosum*
Żłobik koralowy *Corallorhiza trifida*

chronione częściowo:

Śnieżyczka przebiśnieg *Galanthus nivalis*
Wawrzynek wilczelyko *Daphne mezereum*
Widłak goździsty *Lycopodium clavatum*
Listera jajowata *Listera ovata*
Orlik pospolity *Aquilegia vulgaris*
Goryczuszka (Goryczka) orzęsiona *Gentianella ciliata*
Kruszczyk rdzawoczerwony *Epipactis atrorubens*
Centuria nadobna *Centaurium pulchellum*
Centuria pospolita *Centaurium erythraea*
Dziewięciśl bezłodygowy *Carlina acaulis*
Gnieźnik leśny *Neottia nidus-avis*
Pierwiosnka wyniosła *Primula elatior*
Wilżyna ciernista *Ononis spinosa*
Rukiew wodna *Nasturtium officinale*
Grzybienie białe *Nymphaea alba*
Podkolan biały *Platanthera bifolia*
Podkolan zielonawy *Platanthera chlorantha*

Kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*
Kukułka (Storczyk) szerokolistna *Dactylorhiza majalis*
Kukułka (Storczyk) plamista *Dactylorhiza maculata*

Siedliska przyrodnicze

Z siedlisk objętych ochroną na podstawie Dyrektywy 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, na terenie gminy Strzelce Opolskie występują:

- murawy kserotermiczne 6210 – są to zbiorowiska sucholubnych i heliofilnych roślin występujące na terenie gminy na pochyłościach terenu i nasypach, w szczególności o wystawie południowej. Nie stwierdzono muraw tzw. priorytetowych, tj. z udziałem roślin storczykowatych. Najciekawsze fragmenty pochodzą z rezerwatu „Ligota Dolna” i jego najbliższego otoczenia, gdzie oprócz tzw. muraw stepowych występują także murawy naskalne. Na zachód od Szymiszowa występują murawy kserotermiczne z udziałem jednego gatunku storczyka – podkolana zielonawego, które niestety zostały zalesione sosną przez Nadleśnictwo Strzelce Opolskie,
- kwaśne buczyny 9110 – buczyny to potencjalny typ roślinności niemal na całej powierzchni gminy. Do dzisiaj zachowało się kilka enklaw lasów z dominacją buka. Najlepiej zachowane płaty buczyn stwierdzono w rezerwacie „Tęczynów”, rezerwacie „Płużnica” i w kompleksie lasów na południe od Szymiszowa. Dominuje tu kwaśna buczyna niżowa (*Luzulo pilosae*-Fagetum). Zajmuje ona niższe położenia i charakteryzuje się stosunkowo niskim współczynnikiem różnorodności florystycznej. Runo jest tu ubogie, dominują trawy i kosmatki. W rezerwacie „Tęczynów” pewne partie drzewostanu bukowego mogłyby być zaliczone do ciepłolubnej buczyny storczykowej ze względu na występowanie wielu gatunków heliofilnych i storczyków – buławnika czerwonego, buławnika wielkokwiatowego i gnieźnika leśnego,
- niżowe łąki użytkowane ekstensywnie 6510 – to niewielkie fragmenty łąk na siedlisku świeżym, tj. położonych w środkowych i zewnętrznych partiach skrzydeł dolin rzecznych oraz na odpowiednio uwilgotnionych stokach, z dominacją traw, w tym przede wszystkim rajgrasu wyniosłego. Na terenie gminy najwięcej fragmentów łąk rajgrasowych stwierdzono w okolicy Rozmierki, Rozmierzy i Kadłuba,
- torfowiska przejściowe i trzęsawiska 7140 – niewielkie fragmenty podmokłych stref w obrębie lasów, przylegające do leśnych zbiorników wodnych między Rozmierką a Kadłubem,
- górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe 6430 – występują wzdłuż cieków wodnych i obrzeży zbiorników wodnych. Ze względu na niewielką szerokość koryt rzecznych, rzadko przekraczającą 2 m, a także stromy charakter skarp w strefie potencjalnego występowania zbiorowisk welonowych, siedliska te są bardzo wąskie i rzadko obejmują strefę szerszą niż 5 m. Na skutek regulacji hydrotechnicznych są to siedliska silnie zdewastowane, a roślinność łąkowa jest sukcesywnie usuwana. Stosunkowo najlepiej zachowana jest lokalnie wzdłuż koryta rzeki Jemielnicy w okolicy Kadłuba,
- wapienne ściany skalne 8210 – naturalne wychodnie skalne wapieni i dolomitów środkowego triasu zachowały się jedynie w okolicach Ligoty Dolnej. Są to niewielkie skałki o wysokości dochodzącej do 5-6 m, najczęściej 2- 3 m. Łącznie na Ligockiej Górze i Górze Biesiec występuje kilkanaście wystąpień skalnych. Ogółem ich długość wynosi ok. 60 m. Bardzo ważne dla zachowania siedlisk są ściany skalne w kamieniołomach w Ligocie Dolnej, Strzelcach Opolskich oraz Szczepanku. Największymi zagrożeniami dla zbiorowisk otwartych ścian skalnych jest pokrywanie się zwietrzelinami, ich zarastanie, a lokalnie również składowanie odpadów i niszczenie podczas prac drogowych i innych. Siedliska te to małopowierzchniowe układy roślinności w

szczelinach wapiennych ścian skalnych, załomach ze znikomą warstwą gleby. Na terenie gminy Strzelce Opolskie występują zarówno na siedliskach naturalnych, wychodniach skał węglanowych na Ligockiej Górze oraz na siedliskach antropogenicznych, w kamieniołomach w Szczepanku, Ligocie Dolnej i Strzelcach Opolskich. Są to najczęściej kadłubowo wykształcone asocjacje zanokcic (*Asplenium trichomanes-rutae-murarie*) z dominacją zanokcicy murowej i zanokcicy skalnej,

- lasy łęgowe i olsy 91E0 – występują lokalnie w kompleksach leśnych oraz wzdłuż dolin rzecznych na terenach nieleśnych,

- lasy łęgowe wiązowo-dębowo-jesionowe 91F0 – występują w kilku niewielkich enklawach w południowej części gminy, • kwaśne dąbrowy 9190 – reprezentowane są głównie w lasach północnej części obszaru gminy. Są to dosyć ubogie florystycznie cieniste lasy z dominacją dębu, a miejscami znacznym udziałem buków, brzoź, grabów. Często występują jako zbiorowiska przejściowe z kwaśnymi buczynami, wysokimi łęgami i grądami, • grądy 9170 – występują na kilku stanowiskach w żyznych lasach w centralnej i południowej części gminy, • żyzne buczyny 9130 – występują w zwartym zasięgu w południowo-zachodniej części gminy, w szczególności w kompleksie leśnym między Szymiszowem a Kalinowicami. Do obszarów cennych florystycznie położonych poza rezerwatami przyrody należy zaliczyć:

- stanowisko ciepłolubnej buczyny storczykowej koło Szymiszowa – to płat rzadkiego w Polsce zespołu ciepłolubnej buczyny storczykowej, który jest miejscem występowania wielu chronionych i rzadkich gatunków roślin światłolubnych i umiarkowanie kserotermicznych. Stanowisko znajduje się na południe od Szymiszowa, ok. 4 km na zachód od Strzelca Opolskich. Rośnie tu m.in. buławnik mieczolistny, lilia złotogłów, kruszczyk szerokolistny, orlik pospolity, konwalia majowa, pierwiosnka lekarska, a także przytulia okrągłolistna, miodownik melisowaty, ciemiężyk biało-kwiatowy. Obszar ten jest niestety zagrożony ze względu na prowadzony w okolicy wyrąb lasu,

- staw w Kadłubie Piecu – to niewielki staw położony w granicach zabudowy miejscowości, w którym występuje na jedynym w województwie opolskim stanowisku rzadka wodna roślina rdestnica trawolistna. Oprócz tego gatunku występuje szereg innych taksonów wodnych, a także szuwarowych, np. trędownik cienisty,

- kamieniołom w Strzelcach Opolskich – to wyjątkowy pod względem bioróżnorodności obiekt. Oprócz taksonów chronionych i zagrożonych, np. rukwi wodnej, centurii nadobnej, stokłosa wyprostowanego, występują tu gatunki nowe dla flory Polski, tzw. antropofity.

Zbiorowiska roślinne

Do głównych typów siedlisk nieleśnych zalicza się zbiorowiska naturalne, w tym m.in.: wodne, przybrzeżne (szuwarowe), torfowiska, zbiorowiska antropogeniczne, w tym: łąki, zbiorowiska polne (tzw. segetalne) chwastów zbożowych i okopowych, oraz zbiorowiska ruderalne związane z terenami zabudowanymi, okrajkami, zrębami leśnymi. Naturalna roślinność wodna i przybrzeżna na terenie gminy Strzelce Opolskie występuje stosunkowo rzadko. W obrębie podmokłych i mokrych odcinków dolin spotyka się m.in.: trzcinę pospolitą (*Phragmites communis*), skrzyp bagienny (*Equisetum fluviatile*), ponikło błotne (*Eleocharis palustris*), oczeret jeziorny (*Schoenoplectus lacustris*), turzycę nibyciborową (*Carex pseudocyperus*), turzycę dziobkową (*Carex rostrata*). Szczególnie wyraźne, dobrze wykształcone zbiorowiska szuwarowe (*Phragmitetea*) obserwuje się w dolinie rzeki Kobylec, na obszarze leśnym pomiędzy Jędryniami a Kadłubem. W części zbiorowiska te mają charakter zantropogenizowany, szczególnie w obrębie stawów zlokalizowanych w Strzelcach Opolskich z wystąpieniami zespołu „lili wodnych”, na który składa się m.in. grążel żółta (*Nuphar lutea*) i grzybienie białe (*Nymphaea alba*). Łąki to ekosystemy bardzo zróżnicowane

pod względem ekologicznym i florystycznym. Są to azonalne (niestrefowe) zbiorowiska roślinne umiarkowanej strefy klimatycznej, wykształcone zarówno na glebach mineralnych, jak i na torfach niskich, częściowo także wysokich. Według cech florystycznych łąkę określa się jako zbiorowisko roślinne złożone prawie wyłącznie z trwałych roślin zielnych, wśród których przeważają, lub co najmniej posiadają duży współdział, gatunki z rodziny traw (Poaceae) lub turzycowatych (Cyperaceae) oraz motylkowych (Fabaceae). Dna dolin rzecznych porastają ekstensywnie użytkowane rolniczo siedliska łąkowe wyróżniające się różnorodnością gatunkową roślin zielnych, jednorocznych i bylin. Zaliczamy do nich niżowe łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatheretum medioeuropaeum*) oraz łąki ostrożeńiowe (*Cirsietum rivularis*). W rejonie Ligoty Dolnej występują ciepłolubne murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea*) zaliczane do siedlisk chronionych w Europie o kodzie 6210. W gminie Strzelce Opolskie łąki i pastwiska zajmują łącznie ok. 1729 ha, co stanowi 9% jej powierzchni. Największe obszary łąkowe występują w północnej części gminy na terenie wsi: Osiek, Kadłub, Grodzisko i Jędrynie. Zespoły roślinne użytków rolnych tzw. agroekosystemy, czyli wytworzone przez człowieka siedliska uprawowe, są dominującymi zbiorowiskami roślinnymi na obszarze gminy. Dzięki uprawie roli, nawożeniu, nawadnianiu, corocznemu obsiewaniu uszlachetnionymi gatunkami roślin uprawnych, pielęgnowaniu i ochronie przed agrofagami, są to najbardziej wydajne, a jednocześnie najmniej stabilne ekosystemy. Antropogeniczne siedliska upraw polowych zasiedla wyodrębniona grupa ekosystemowa chwastów (zbiorowiska segetalne), pojawiających się spontanicznie w obrębie upraw roślin użytkowych. Dla zbiorowiska roślin przy tych uwarunkowaniach przyjmuje się nazwę *Stellarietea mediae* i *Centauretalia*. Wśród ekosystemów nieleśnych pochodzenia antropogenicznego znaczący obszar zajmują tereny zabudowane i występujące w ich sąsiedztwie sady owocowe oraz silnie przekształcone przez człowieka zubożałe zbiorowiska segetalne, okrajkowe i ruderalne z klasy *Rudera-Secalietae*, a także murawy dywanowe stanowiące umiarkowanie nitrofilne zbiorowiska miejsc intensywnie wydeptywanych, np. rumianek bezpłomieniowy, babka zwyczajna, wiechlina roczna.

Terenom osadniczym i ciągom komunikacyjnym towarzyszą sztuczne nasadzenia drzew. Są to topole, klony, robinie, graby, lipy, wierzby, jesiony i jawory. Okazała aleja dębowa rośnie wzdłuż drogi prowadzącej z Rozmierki w kierunku Jędryń i Kadłuba. Duże zgrupowania drzew i krzewów obserwuje się również na cmentarzach oraz w obszarze zabudowań kościelnych, gdzie zachowały się fragmentarycznie liczne jeszcze aleje i rzędy lip w wieku ok. 100 lat. Pośród siedlisk uprawowych występują pasy lub małe zespoły zadrzewień i zakrzewień, które porastają rozgraniczenia własnościowe poszczególnych pól, skarpy i podcięcia terenowe. Spotyka się też pojedyncze drzewa lub ich szpalery wzdłuż dróg śródpolnych i śródleśnych. Zachował się czytelny układ powiązań alejami drzew, pasami zieleni i remizami poszczególnych dworów z zamkiem usytuowanym w Strzelcach Opolskich. Charakterystyczne aleje czereśniowe położone są w obrębie pól w rejonie Ligoty Dolnej i Ligoty Górnej. Tworzenie nowych i odtwarzanie zniszczonych zadrzewień śródpolnych i przydrożnych należy uznać za jeden z priorytetów w zakresie kierunków rozwoju gminy. Charakterystyczne dla obszaru gminy są również dzikie gatunki roślin zielnych występujących na siedliskach wtórnych, powstałych po zniszczeniu przez człowieka pierwotnej roślinności naturalnej. Towarzyszą one uprawom polowym, siedliskom ludzkim, rosną na poboczach dróg, nieużytkach itp. Na terenach osadniczych widoczne są nasadzenia gatunków drzew i krzewów ozdobnych, często obcych rodzimej florze. Szczególnym upodobaniem cieszą się drzewa i krzewy iglaste, m. in.: cyprysik Lawsona (*Chamaecyparis lawsoniana*), tuja zachodnia (żywotnik)

(*Thuia occidentalis*), tuja wschodnia (żywotnik) (*Thuia orientalis*), jałowiec pospolity (*Juniperus communis*). Jest również dużo innych krzewiastych nasadzeń, np. sumak octowiec (*Rhus typhina*) czy śnieguliczka biała (*Symphoricarpos rivularis*), oraz kwiatowych roślin zielnych. Na obszarze Błotnicy Strzeleckiej występuje obszar źródliskowy rzeki Jemielnica, a w Suchej obszar źródliskowy rzeki Sucha. Wymagają one ochrony poprzez zakaz niszczenia, zasypywania i zabudowy.

Wśród lasów liściastych wiodącą rolę odgrywają zbiorowiska łęgowe stanowiące potencjalne naturalne siedliska przyrodnicze podlegające ochronie. Najbardziej rozpowszechnione są łęgi olszowe i jesionowo-olszowe, w drzewostanie których dominuje olsza czarna (*Alnus glutinosa*). Występują one w dolinie rzeki Jemielnicy, jej licznych dopływach, obniżeniach terenu i nad brzegami zbiorników wodnych, m.in. koło Kadłuba, Osieka, przysiółka Podborzany, Warmatówic, Grodziska i Jędryń. Wysoką zieleń łęgową tworzą następujące gatunki drzew: olsza szara (*Alnus incata*), olsza czarna (*Alnus glutinosa*), jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*), wierzba biała (*Salix alba*), wierzba szara (*Salix cinerea*), wierzba wszata (*Salix aurita*), wierzba iwa (*Salix caprea*), wierzba wcisowa (*Salix viminalis*), topola czarna (*Populus nigra*), topola biała (*Populus alba*), topola szara (*Populus canescens*), topola osika (*Populus tremula*), grab zwyczajny (*Carpinus betulus*). Na topolach, olchach i wierzbach obserwuje się licznie pasożytniczą jemiolę pospolitą (*Viscum album*). W Strzelcach Opolskich, na terenie sołectwa Mokre Łany, na niewielkiej powierzchni występuje nadrzeczny łęg wierzbowy (*Salicetum albo-fragilis*), występujący obecnie bardzo rzadko, a o jego dawnym liczniejszym występowaniu świadczą spotykane dosyć często pojedyncze wierzby: biała (*Salix alba*) i krucha (*Salix fragilis*) m.in. w dolinie rzeki Jemielnicy i Suchej. Pasy zadrzewień łęgowych towarzyszące korytom rzek i potoków nie tworzą zwartych zespołów leśnych. Ze względu na sąsiedztwo z pastwiskami oraz wiejskimi terenami osadniczymi są znacznie przerzedzone przez działalność człowieka. W okolicach wsi Jędrynie występuje ols porzeczkowy (*Ribes nigrum* - *Alnetum*), który należy do rzadkich zbiorowisk leśnych wykształcających się w miejscach zabagnionych, ze stagnacją wody, charakteryzujących się dominacją olszy czarnej (*Alnus glutinosa*) w drzewostanie i kępkową strukturą runa.

Spośród pozostałych typów lasów liściastych na terenie gminy spotykane są kwaśne buczyny niżowe (*Luzulo pilosae* Fagetum), których obecność została stwierdzona koło Szymiszowa oraz w rezerwach „Płużnica” i „Tęczynów”, oraz żyzne buczyny niżowe (*Galio odorati*-Fagetum), występujące na niewielkich powierzchniach na południowy zachód od Szymiszowa i w rezerwacie „Tęczynów”. W okolicach Szczepanka, Dziewkowic, przysiółka Podborzany i w rezerwacie „Tęczynów” występują grądy subkontynentalne (*Tilio cordatae*-*Carpinetum betuli*), które w większości przypadków należą do zbiorowisk zubożałych pod względem florystycznym, fragmentarycznie wykształconych i pozbawionych gatunków charakterystycznych. W kompleksie leśnym w Szczepanku stwierdzono również występowanie niewielkich pod względem powierzchni płatów środkowoeuropejskiego acydofilnego lasu dębowego (*Calamagrostio arundinaceae-Quercetum petraeae*).

Lasy o charakterze borów sosnowych i borów mieszanych zajmują na terenie gminy największą powierzchnię. Jednak w niewielu miejscach, zwłaszcza w oddziałach leśnych ze starszym drzewostanem położonym na wydmach w okolicach Kadłuba i Osieka, występują dobrze wykształcone suboceaniczne bory świeże (*Leucobryo*-*Pinetum*) z licznymi gatunkami borowymi w runie, oraz już na znacznie mniejszych powierzchniach, kontynentalne bory mieszane (*Quercus roboris* *Pinetum*), m.in. w okolicach Szczepanka i Błotnicy Strzeleckiej. Najczęściej jednak

spotykane są tu zbiorowiska wtórne, ze sztucznie nasadzoną sosną na siedliskach grądowych, które mają niewielką wartość przyrodniczą. W bardzo ubogim pod względem florystycznym runie tych lasów dominują różne gatunki jeżyn (*Rubus* sp.) oraz trzcinnik piaskowy (*Calamagrostis epigejos*). W miejscach wilgotnych lub zagłębieniach międzywydmowych w okolicach Kadłuba, stwierdzono występowanie fitocenozy nawiązujących składem florystycznym do śródładowego boru wilgotnego (*Molinio-Pinetum*) oraz sosnowego boru bagiennego (*Vaccinio uliginosi-Pinetum*). Zróżnicowanie warunków troficznych skutkuje wynikającym z nich podziałem siedlisk. W północnej i północno-wschodniej części gminy występują głównie bory mieszane i lasy mieszane, z nielicznymi siedliskami borów świeżych wzdłuż granicy z gminą Kolonowskie. W części centralnej i zachodniej gminy, w rejonie Szymiszowa, Rożniątowa i Suchej, występuje przewaga siedlisk lasowych, przy jednoczesnym występowaniu borów mieszanych i lasów mieszanych. Natomiast w skrajnie położonej części południowo-zachodniej gminy, na obszarze wsi Ligota Dolna i Ligota Górna, występują siedliska lasów wyżynnych. W wschodniej części gminy, na obszarze wsi: Płużnica Wielka, Błotnica Strzelecka, Warmątowice i Dziewkowice, dominuje las mieszany świeży i las świeży.

Świat zwierząt

W związku z silnym przekształceniem naturalnych ekosystemów obszar gminy Strzelce Opolskie nie prezentuje znacznych walorów faunistycznych, teren zamieszkują głównie gatunki pospolite i niezagrożone. Odmienne warunki środowiska występujące w północnej i południowej części gminy skutkują regionalizacją fauny. Część południowa i centralna zdominowana przez uprawy rolnicze stanowi środowisko życia typowe dla mieszkańców agrocenozy, natomiast część północna i północno-wschodnia zajęta jest w dużym stopniu przez kompleksy leśne, stanowiące środowisko życia dla zwierząt leśnych, w tym gatunków łownych. Skład fauny gminy Strzelce Opolskie w zakresie zwierząt kręgowych jest zbliżony do składu w sąsiednich gminach. Wyróżnia się natomiast całą grupą rzadkich bezkręgowców, których obecność stwierdzono na murawach kserotermicznych, głównie w rezerwacie „Ligota Dolna” i jego okolicy, co wyróżnia to miejsce w skali Śląska. Z rzadkich gatunków zwierząt kręgowych (ptaków) stwierdzono na terenie gminy: bielika (gat.ch. – gatunek chroniony) (*Haliaeetus albicilla*), derkacza (gat.ch.) (*Crex crex*), które są zagrożone w skali światowej, bąka (gat.ch.) (*Botaurus stellaris*) (wpisanego do Polskiej czerwonej księgi zwierząt), żurawia (gat.ch.) (*Grus grus*), świergotka łąkowego (gat.ch.) (*Anthus pratensis*). W porównaniu z sąsiednimi gminami mniejsza jest ilość gatunków wodnych, co wynika z mniejszej ilości tych biotopów. Fauna terenów podmokłych powinna zatem podlegać szczególnej ochronie realizowanej przez zachowanie tego typu ekosystemów. Podczas inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzonej na terenie gminy Strzelce Opolskie w latach 2006-2007 stwierdzono występowanie:

- 15 gatunków ssaków, w tym 5 gatunków chronionych,
- 102 gatunków ptaków lęgowych, w tym 94 gatunków chronionych,
- 6 chronionych gatunków ptaków nielegowych,
- 6 chronionych gatunków gadów,
- 10 chronionych gatunków płazów,
- 1 gatunku bezzuchowca (*Minóg strumieniowy* *Lampetra planeri*)
- 1 gatunku ryby objętej ścisłą ochroną (*Śliz* *Barbatula barbatula*).

Do najważniejszych obszarów stanowiących ostoje fauny na terenie gminy Strzelce Opolskie zalicza się:

- Lasy na północny zachód i północny wschód od wsi Kadłub stanowiące część większego kompleksu lasów, którego walory faunistyczne ze względu na migracje gatunków powinny być rozpatrywane w odniesieniu gminy i terenów ościennych. Przeważająca część drzewostanów w kompleksie to monokultury sosnowe, lecz w miejscu występowania starszych drzewostanów, szczególnie przy domieszce starszych drzew liściastych, stwierdzono występowanie wielu rzadszych gatunków zwierząt. Wśród płazów są to: żaba wodna (*Rana esculenta*), żaba trawna (*Rana temporaria*), traszka zwyczajna (gat.ch.) (*Triturus vulgaris*), ropucha szara (gat.ch.) (*Bufo bufo*). Gady reprezentowane są przez jaszczurkę zwinkę (gat.ch.) (*Lacerta agilis*), jaszczurkę żyworodną (gat.ch.) (*Lacerta vivipara*), zaskronca (gat.ch.) (*Natrix natrix*), żmiję zygzakowatą (gat.ch.) (*Vipera berus*), padalca zwyczajnego (gat.ch.) (*Anguis fragilis*). Wśród licznych gatunków ptaków do najrzadszych i najwartościowszych przyrodniczo należą: brodziec samotny (gat.ch.) (*Tringa ochropus*), bocian czarny (gat.ch.) (*Ciconia nigra*), zalatujący spoza terenu gminy bielik (gat.ch.) (*Haliaeetus albicilla*) oraz znacznie częstszy myszołów (gat.ch.) (*Buteo buteo*). Najczęściej spotykanymi ssakami w kompleksie leśnym są: jeleń europejski (*Cervus elaphus*), sarna (*Capreolus capreolus*), dzik (*Sus scrofa*), lis (*Vulpes vulpes*), spotykany jest także borsuk (*Meles meles*).

- Resztki wilgotnych łąk nad rzeką Jemielnicą i jej dopływami stanowią część cennego ciągu przyrodniczego o charakterze łąkowym, dochodzącego aż do okolic Opola. Do rzadkich i cennych przyrodniczo gatunków stwierdzonych na tym terenie zalicza się: derkacza (gat.ch.) (*Crex crex*), świergotka łąkowego (gat.ch.) (*Anthus pratensis*), kłaskawkę (gat.ch.) (*Saxicola torquata*). Dla ich ochrony istotne jest zachowanie w stanie naturalnym dużych powierzchni łąkowych.

- Kompleks leśny pomiędzy Kadłubem, Grodziskiem i Jędryniami z najcenniejszym jego fragmentem, bagienkiem z taflą wody oraz śródleśnymi oczkami wodnymi. Kompleks charakteryzuje się bardzo silną mozaikowością siedlisk i drzewostanów. Mozaikowość sprzyja dużej bioróżnorodności tego terenu. Najcenniejsze są obszary wilgotne. Wśród gatunków występujących w kompleksie na szczególną uwagę zasługują: płazy: żaba jeziorkowa (*Rana lessonae*), żaba wodna (*Rana esculenta*), żaba trawna (*Rana temporaria*), żaba moczarowa (*Rana arvalis*), traszka zwyczajna (gat.ch.) (*Triturus vulgaris*), ropucha szara (gat.ch.) (*Bufo bufo*), gady: jaszczurka zwinka (gat.ch.) (*Lacerta agilis*), jaszczurka żyworodna (gat.ch.) (*Lacerta vivipara*), zaskroniec (gat.ch.) (*Natrix natrix*), żmija zygzakowata (gat.ch.) (*Vipera berus*), padalec zwyczajny (gat.ch.) (*Anguis fragilis*). Spośród wielu gatunków ptaków leśnych niewątpliwie największą wartością przyrodniczą i wyróżnikiem świadczącym o wysokiej jakości tego terenu jest występująca na śródleśnym bagienku para żurawi (gat.ch.) (*Grus grus*) od wielu lat przystępująca do rozrodu. Do najczęściej spotykanych przedstawicieli gromady ssaków należą: jeleń europejski (*Cervus elaphus*), sarna (*Capreolus capreolus*), dzik (*Sus scrofa*), lis (*Vulpes vulpes*), spotykany jest także borsuk (*Meles meles*).

- Murawy kserotermiczne na stokach Kamiennej Góry, w Ligoty Dolnej, gdzie w latach 60 zinventaryzowano 599 gatunków motyli, wśród których zanotowano wiele rzadkości (*Rhyacia subsequa*, *Triphaena fimbria*, *Lemonia dumi*, *Calamia virens*, *Lasiocampa trifolii*), a także kilka nowych gatunków dla fauny Śląska (*Cucullia balsamitae*, *Cosymbia ruficillaria*, *Cidaria nebulata*, *Eupithecia impurata*). Stwierdzono także wiele innych rzadkich gatunków bezkręgowców z grup

Coleoptera i Heteroptera, w tym jeden odnotowany po raz pierwszy w Europie Środkowej. Obecnie stan liczebności i różnorodności gatunkowej fauny tego terenu według prowadzonych badań znacznie się pogorszył. Problem ten wymaga przeprowadzenia szczegółowej inwentaryzacji.

- Niewielki, porośnięty trzciną stawek na północ od drogi krajowej nr 94 Strzelce – Toszek, przy wylocie ze Strzelec Opolskich, gdzie stwierdzono występowanie bąka (gat.ch.) (*Botaurus ste laris*) i trzciniaaka (gat.ch.) (*Acrocephalus arundinaceus*).

3.1.10. Zasoby kulturowe

Wg Gminnej Ewidencji Zabytków gminy Strzelce Opolskie, na obszarze gminy Strzelce Opolskie znajdują się 753 zabytki w architekturze i budownictwa, w tym 58 wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego, oraz 273 stanowiska archeologiczne, z których 16 wpisanych jest do rejestru zabytków województwa opolskiego. W uzasadnieniu do planu ogólnego gminy Strzelce Opolskie wykazane zostały wszystkie zabytki wpisane do rejestru. W planie ogólnym ochronę zabytków uwzględnia się przy określaniu profili funkcjonalnych stref planistycznych oraz wymaganych dla poszczególnych stref wartości parametrów zagospodarowania i zabudowy. Nie określa się zasad ochrony.

3.1.11. Walory krajobrazowe

W opracowaniu „Waloryzacja krajobrazu naturalnego województwa opolskiego wraz z programem czynnej i biernej ochrony” południowo zachodnia część gminy, do drogi wojewódzkiej nr 409 z wyłączeniem miasta Strzelce Opolskie, znajduje się w obszarze o szczególnie wysokich walorach fizjonomicznych krajobrazu, natomiast fragment obszaru gminy powyżej tej drogi, w rejonie miejscowości Kalinowice i Niwki – w obszarze o wysokich walorach fizjonomicznych krajobrazu.

W audycie krajobrazowym, przyjętym uchwałą nr XIV/158/2025 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 25 marca 2025 r., na obszarze gminy zidentyfikowano dwa krajobrazy priorytetowe obejmujące obszar Parku Krajobrazowego „Góra Św. Anny” oraz sześć krajobrazów z formami ochrony obejmujące Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie”. Dla krajobrazów z formami ochrony zaproponowane są w audycie rekomendacje i wnioski, które odnoszą się do obszaru objętego formą ochronną, a nie do całej jednostki krajobrazowej.

3.2. Obszary i elementy środowiska prawnie chronione i wymagające ochrony

3.2.1. Obszary i elementy środowiska prawnie chronione

Formy ochrony przyrody oraz ich otuliny

Na obszarze gminy Strzelce Opolskie występują następujące formy ochrony przyrody:

- rezerwaty przyrody: „Tęczynów”, „Ligota Dolna” i „Płużnica”,
- Park Krajobrazowy „Góra Św. Anny”,
- Obszar Natura 2000 Góra Św. Anny o kodzie PLH160002,
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie”,
- pomniki przyrody,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Rezerwaty

Rezerwat przyrody „Ligota Dolna” – położony w południowej części wsi Ligota Dolna o powierzchni 8,297 ha. Ustanowiony w 1959 r., obecnie chroniony na podstawie Zarządzenia Nr 3/13 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 21 stycznia 2013 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Ligota Dolna" (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2013 r. poz. 306). Rezerwat stepowy, którego celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych roślinności kserotermicznej (Festuco–Brometea) z rzadkimi gatunkami roślin jak: ożanka pierzastosieczna (Teucrium botrys), rozchodnik biały (Sedum album) oraz ligustr pospolity (Ligustrum vulgare). Dla rezerwatu ustanowiono plan ochrony określający zagrożenia, sposoby ich eliminacji i działania ochronne (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 1 sierpnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Ligota Dolna", Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2014 r. poz. 1857).

Rezerwat przyrody „Płużnica” – położony na obszarze leśnym, na północ od zabudowy wsi Płużnica Wielka. Ustanowiony w 1959 r., obecnie chroniony na podstawie Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 28 lutego 2018 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Płużnica" (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2018 r. poz. 574 i poz. 3381). Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu mieszanego o charakterze naturalnym zaliczonego do typu siedliskowego Melico-Fagetum, las świeży z wielogatunkowym drzewostanem sosnowo-świerkowo-bukowym naturalnego pochodzenia. Rezerwat zajmuje powierzchnię 3,41 ha. Dla rezerwatu ustanowiono plan ochrony, w którym nie stwierdzono zagrożeń wymagających podjęcia zabiegów z zakresu ochrony czynnej i obszar rezerwatu wskazano do ochrony ścisłej (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 21 maja 2018 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Płużnica", Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2018 r. poz. 1551).

Rezerwat przyrody „Tęczynów” – położony na obszarze leśnym we wsi Szymiszów. Ustanowiony w 2000 r., obecnie chroniony na podstawie Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 8 lipca 2016 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Tęczynów" (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2016 r. poz. 1571). Rezerwat leśny, którego celem ochrony jest zachowanie drzewostanu buczyny niżowej i grądu subkontynentalnego z rzadkimi i chronionymi gatunkami runa. Zajmuje powierzchnię 33,4 ha. Dla rezerwatu ustanowiono plan ochrony, w którym nie stwierdzono zagrożeń wymagających podjęcia zabiegów z zakresu ochrony czynnej i obszar rezerwatu wskazano do ochrony ścisłej (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 13 września 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Tęczynów”, Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2016 r. poz. 1883).

Park Krajobrazowy „Góra Św. Anny”

W granicach gminy Strzelce Opolskie Park Krajobrazowy „Góra Św. Anny” obejmuje południowo-zachodnią część gminy, w tym całą wieś Ligota Dolna i większą część wsi Ligota Górna. Łącznie w granicach gminy Park zajmuje obszar o powierzchni około 412 ha. Otulina parku zlokalizowana jest w granicach sołectw: Ligota Górna, Niwki, Kalinowice, Roźniatów i Kalinów. Obowiązującym aktem prawnym określającym granice Parku i jego otuliny, a także cele ochrony przyrody oraz zasady gospodarowania jest rozporządzenie Wojewody Opolskiego Nr 0151/P/17/06 z dnia 8 maja 2006 r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Góra Św. Anny” (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2006 r. Nr 33, poz. 1134). Zasady ochrony Parku określa dodatkowo *Plan ochrony*

Parku Krajobrazowego „Góra Św. Anny” ustanowiony rozporządzeniem nr 0151/P/1/09 Wojewody Opolskiego z dnia 2 kwietnia 2009 r. Plan ochrony obejmuje swoimi ustaleniami obszar Parku, nie odnosi się jednak wprost do obszaru otuliny, zatem dla otuliny nie zostały ustalone zasady ochrony i gospodarowania w żadnym z powyższych aktów prawnych.

Obszar Natura 2000 „Góra Świętej Anny”

Ostoja siedliskowa europejskiego systemu ochrony przyrody NATURA 2000 OZW SOO Góra Świętej Anny PLH160002 obejmuje niewielką część gminy Strzelce Opolskie o powierzchni około 71 ha, w tym część gruntów wsi Ligota Dolna i Ligota Górna. W granicach gminy obszar Natura 2000 leży w całości w granicach Parku Krajobrazowego „Góra Św. Anny”. Obejmuje wyłącznie tereny niezabudowane. Obecnie procedowana jest przez Komisję Europejską zmiana granic obszaru, która w gminie Strzelce Opolskie będzie dotyczyła nieznacznego zmniejszenia obszaru chronionego, w tym głównie w odniesieniu do gruntów wsi Ligota Dolna. Zarządzeniem nr 11/12 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 13 kwietnia 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Op. z 2012 r. poz. 584), zmienionym Zarządzeniem nr 30/12 z dnia 12 listopada 2012 r. oraz Zarządzeniem z dnia 6 grudnia 2019 r. ustanowiono plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góra Świętej Anny, których głównym celem jest osiągnięcie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotem ochrony.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie”

Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie” ustanowiony został w 1988 r., aktualnie objęty jest ochroną prawną na podstawie Uchwały Nr XX/228/2016 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 27 września 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2017 r. poz. 414 z późn. zm.). Obejmuje północną część gminy Strzelce Opolskie, w tym miejscowości: Kadłub, Osiek oraz część wsi Grodzisko, Jędrynie, Sucha, Płużnica Wielka i Błotnica Strzelecka. Obszar jest istotny w szczególności w zakresie czynnej ochrony nieleśnych ekosystemów lądowych oraz w celu pełnienia funkcji korytarza ekologicznego sieci ekologicznej ECONET-PL o znaczeniu krajowym (10K) i poprzez korytarze ekologiczne, w tym korytarz ekologiczny doliny rzeki Jemielnicy, stanowi połączenie terenu gminy z wieloprzestrzennymi ekosystemami lasów porastających centralną i północną część regionu. Jest to również część jednego z najważniejszych dla regionalnej bioróżnorodności kompleksów leśno-łąkowych.

Pomniki przyrody

W gminie Strzelce Opolskie ustanowiono 10 pomników przyrody ożywionej, w tym 4 wieloobiektove, stanowiące skupiska drzew, z których największa jest aleja drzew pomnikowych w Kalinowicach. Łącznie pomniki przyrody obejmują 47 tworów przyrody, w tym: dwa cisy pospolite, dwa modrzewie europejskie, trzy miłorzęby dwuklapowe, cztery dęby szypułkowe oraz 36 lip drobnolistnych.

Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów

Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów obejmuje gatunki wymienione w pkt 3.1.9.

Środowisko kulturowe

W prowadzonym przez wojewodę opolskiego rejestrze zabytków z terenu gminy Strzelce Opolskie ujęto 74 zabytki, w tym: – 1 historyczny układ urbanistyczny miasta Strzelce Opolskie „Stare miasto”, w granicach którego zachował się czytelny, średniowieczny układ przestrzenny

miasta wraz z historyczną siecią ulic, placem rynkowym, zarysem bloków zabudowy z ich historycznym podziałem własnościowym i licznymi obiektami zabytkowymi, – 6 zabytkowych parków, w tym park w zespole zamkowym w Strzelcach Opolskich, parki w zespołach pałacowo folwarcznych w Błotnicy Strzeleckiej i w Szymiszowie, parki krajobrazowe w zespołach dworsko-folwarcznych w Kalinowicach i w Płużnicy Wielkiej oraz park w zespole dworsko-folwarcznym w Kalinowie, – 16 stanowisk archeologicznych.

Gminna Ewidencja Zabytków (GEZ) uwzględnia zabytki nieruchome wpisane do rejestru oraz obiekty zabytkowe występujące w granicach gminy Strzelce Opolskie, m.in. zabytki architektury, techniki, zabytkowe układy zieleni, obiekty małej architektury (kapliczki, ogrodzenia, krzyże, pomniki, figury itp.), pozostałości dawnych zakładów przemysłowych, zespoły zabytkowych parków i cmentarzy, zabytkowe układy ruralistyczne. Zabytki wymagają każdorazowo weryfikacji i inwentaryzacji obiektów, ponieważ niektóre obiekty są przebudowywane, wyburzane itp. Stan techniczny zabytków włączonych do Gminnej Ewidencji Zabytków w Opolu jest zróżnicowany, wynika ze sposobu użytkowania obiektu lub jego braku. Wg załącznika do *Gminnego programu opieki nad zabytkami gminy Strzelce Opolskie na lata 2024-2027* w gminnej ewidencji zabytków znajdują się 753 obiekty. Gminna Ewidencja Zabytków jest podstawą do wprowadzania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ochrony konserwatorskiej.

273 stanowiska archeologiczne znajdują się w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i są chronione planem miejscowym. Należy przypuszczać, że w wyniku prowadzenia badań archeologicznych oraz wzmożenia ruchu inwestycyjnego w budownictwie, liczba znalezisk archeologicznych będzie rosła.

3.2.2. Obszary i elementy środowiska wymagające ochrony

W opracowaniu ekofizjograficznym dla gminy Strzelce Opolskie wykazane następujące proponowane formy ochrony:

Na podstawie rozpoznania warunków przyrodniczo-krajobrazowych gminy Strzelce Opolskie wyróżnia się następujące formy i obiekty, proponowane do ochrony prawnej:

- Rezerwat przyrody: RP LIGOTA DOLNA – KAMIENIOŁOM - projektuje się objąć ochroną w postaci rezerwatu przyrody całe wzniesienie Ligockiej Góry z kamieniołomem. Może ono być zrealizowane jako powiększenie już istniejącego rezerwatu, lub też jako utworzenie odrębnego. Obszar charakteryzuje się występowaniem licznych gatunków chronionych i rzadkich roślin oraz zwierząt.
- Parki krajobrazowe:
 - PK Dolina MAŁEJ PANWI - postulat utworzenia we wschodniej części województwa opolskiego nowego parku krajobrazowego został sformułowany w 2001 r. Po bardziej szczegółowym rozpoznaniu warunków przyrodniczo-krajobrazowych południowo-wschodniej części Obszaru Chronionego Krajobrazu LASY STOBRAWSKO-TURAWSKIE, która dokonana została dla potrzeb wyznaczenia ostoju siedliskowych i ptasich sieci Natura 2000 uznano, że obszar spełnia ustawowe warunki dla parku krajobrazowego. PK Dolina Małej Panwi został przedstawiony do ochrony w planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego oraz w wojewódzkim programie ochrony środowiska. Projektowany park krajobrazowy zlokalizowany jest w dolinie Małej Panwi oraz na przyległych równinach wodnolodowcowych z licznymi polami wydm. Na terenie gminy obszar parku pokrywałby się w znacznym obszarze

z obecnym OCHK Lasy Stobrawsko-Turawskie i obejmowałby dwa kompleksy leśne na północ i północny wschód od Kadłuba.

- Powiększenie Parku Krajobrazowego GÓRA ŚW. ANNY - projektowane jest w kierunku północnym. Obejmuje ono w większości tereny znajdujące się obecnie w otulinie parku. Wydziela się dwa obszary proponowanego powiększenia w tym kierunku, mające różne uzasadnienie. Obszar większy obejmuje grunty rolne, niewielkie kompleksy zadrzewień i lasów oraz tereny zabudowane wsi Dolna, Roźniatów, Kalinów i Niwki. Ograniczony jest drogami Strzelce Opolskie – Gogolin oraz Strzelce Opolskie – Olszowa.
- Użytki ekologiczne:
 - UE OCZKO wodne w Kalinowicach - obszar proponowany do ochrony położony jest w bezodpływowej dolinie małego ciek wodnego z fragmentem podmokłych łąk, turzycowisk i trzcinowisk między Kalinowicami i Starą Poczta. Obejmuje też mały zarastający i silnie zadrzewiony zbiornik wodny. Spośród licznych gatunków drzew największy udział posiadają olsza, dąb, wiąz, topole i wierzby. Obszar jest jedną z nielicznych u odwodnionego podnóża Garbu Chełmu ostoją płazów i roślinności terenów wilgotnych i podmokłych. Spośród gatunków ptaków zaobserwowano tu myszołowa *Buteo buteo*, czajkę *Vanellus vanellus*, kosa *Turdus merula*, krzyżówkę *Anas platyrhynchos*, kukułkę *Cuculus canorus*, skowronka *Alauda arvensis*, dymówkę *Hirundo rustica*, świergotka drzewnego *Anthus trivialis*, słowika rdzawego *Luscinia megarhynchos*, kopciuszka *Phoenicurus ochruros*, łożówkę *Acrocephalus palustris*, trzcinniczka *Acrocephalus scirpaceus*, wróbla *Passer domesticus*, szczygła *Carduelis carduelis*, potrzaszca *Miliaria calandrina*, świerszczaka *Locustella naevia*.
 - UE ŚRÓDLEŚNE BAGNA - ochroną proponuje objąć się dwa miejsca zabagnień i niewielkich zbiorników wodnych będących ostoją fauny i roślinności wodno-błotnej w lesie pomiędzy Rozmierką i Kadłubem. Obszar ten charakteryzuje się bardzo dużą bioróżnorodnością. Jest miejscem gniazdowania niezwykle rzadkiego i płochliwego żurawia *Grus grus*.
 - UE STAWEK - obejmuje porośnięty trzciną niewielki zbiornik wodny na północ od drogi Strzelce Opolskie -Toszek, przy wylocie ze Strzelec Opolskich. Stwierdzono tu między innymi bardzo rzadkiego przedstawiciela ornitofauny bąka (g.ch) *Botaurus stellaris* i trzciniaaka (g.ch) *Acrocephalus arundinaceus*. Obszar charakteryzuje się dużą bioróżnorodnością i jest jednym z ekosystemów zasilających przyrodniczo tereny zurbanizowane miasta.
 - UE SZYMISZÓW – obejmuje większą część nieczynnego kamieniołomu w Szymiszowie z oczkiem wodnym, murawami naskalnymi oraz kserotermicznymi i zaroślami. Jest to obszar ostoi florystycznej i faunistycznej ze znacznymi koncentracjami rzadkich gatunków flory i fauny, w szczególności płazów i bezkręgowców. Obszar był projektowany do ochrony jako rezerwat, ale jego walory są odpowiadające użytkowi ekologicznemu.

– Stanowiska dokumentacyjne:

Zróznicowana budowa geologiczna gminy wskazuje na występowanie dużych walorów geologicznych. Niektóre z ciekawszych odsłoneń proponuje się objąć ochroną. W strategii ochrony przyrody nieożywionej województwa opolskiego (Badora, 2005) na terenie gminy zaprojektowano osiem dokumentacyjnych przyrody ożywionej: „SZYMISZÓW”, „SZCZEPANEK”, „STRZELCE

OPOLSKIE – DZIEWKOWICE”, „BŁOTNICA STRZELECKA”, „SKAŁKI W BUKOWYM LESIE”, „ŹRÓDŁA W BŁOTNICY STRZELECKIEJ”, „ROŻNIĄTÓW”, „SUCHA”.

3.3. Ocena stanu środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektu planu ogólnego

Aktualny stan środowiska na obszarze gminy Strzelce Opolskie kształtowany jest przez zespół oddziaływań zewnętrznych i wewnętrznych, związanych z bliższym i dalszym otoczeniem. Ogólna ocena jest trudna ze względu na duże zróżnicowanie stanu i stopnia degradacji poszczególnych komponentów środowiska.

Najbardziej zdegradowanym elementem środowiska przyrodniczego na obszarze gminy jest powierzchnia ziemi ze względu na prowadzoną eksploatację wapieni triasowych na terenie kopalni Górażdże Cement S.A. w Strzelcach Opolskich oraz sukcesywnie powiększanej kopalni PHU TRANSKOM w Szymiszowie. Kopalnie oddziałują również znacząco na krajobraz, stosunki wodne, wody podziemne i powierzchniowe na odwadnianym obszarze, oraz na florę i faunę. Pozostałe elementy środowiska cechujące się znacznym stopniem degradacji to: klimat akustyczny – w miejscowościach przez które przebiegają drogi ponadlokalne, tj. drogi krajowe nr 94 i nr 88, drogi wojewódzkie oraz czynna linia kolejowa, gdzie występują przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu komunikacyjnego; powietrze atmosferyczne – ze względu na występujące przekroczenia pyłu PM10 w zakresie stężeń 24-godzinnych; flora i fauna – wykazujące znaczne przekształcenia w stosunku do stanu naturalnego w wyniku zagospodarowywania i użytkowania terenów niezgodnie z uwarunkowaniami przyrodniczymi.

Stan środowiska i jego zmiany są wynikiem działalności człowieka oraz, w mniejszym stopniu, zmian klimatycznych.

Zmiany środowiska polegają na:

- wykształceniu i stałym rozwoju sieci osadniczej,
- powstaniu obiektów liniowych – dróg, linii kolejowej, linii elektroenergetycznych i sieci infrastruktury technicznej,
- zmniejszeniu powierzchni łąk i lasów oraz zmianie ich składu gatunkowego,
- obniżeniu poziomu wód podziemnych i wzroście ich zanieczyszczenia,
- powstaniu form antropogenicznych – wyrobisk eksploatacyjnych i zwałowisk, związanych z wydobywaniem surowców mineralnych,
- pogorszeniu stanu czystości wód i powietrza, zanieczyszczenie odpadami.

Zmiany warunków siedliskowych i krajobrazowych, które zaszły w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat, mają charakter negatywny. Jest to związane przede wszystkim z eksploatacją surowców mineralnych i rozwojem przemysłu. Ostatnie dwie dekady to także okres rozwoju zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w Strzelcach Opolskich oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zajmującej coraz większe powierzchnie gruntów rolnych. Zmiana warunków przyrodniczych i krajobrazowych wynika również z rozwoju antropogenicznych struktur liniowych, jakimi są drogi i linie kolejowe. Zauważalną zmianą krajobrazową jest przebieg linii elektroenergetycznych wysokich napięć oraz stacje bazowe telefonii komórkowej, które w typowo rolniczym krajobrazie, stanowią wyraźne negatywne dominanty wizualne. Negatywnym zjawiskiem, z punktu widzenia bioróżnorodności, jest zwiększanie powierzchni gruntów ornych

kosztem łąk i pastwisk. Zmiany poziomu wód podziemnych powiązane są z działalnością wydobywczą oraz suszami będącymi efektem zmian klimatycznych. Jednocześnie na przestrzeni ostatnich lat odnotowuje się zmiany pozytywne związane z poprawą jakości powietrza atmosferycznego i podejmowaniem działań dla poprawy jakości wód powierzchniowych.

W przypadku nie uchwalenia planu ogólnego rozwój przestrzenny gminy odbywałby się nadal na podstawie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; przywrócenie terenom planowanej zabudowy ich rolniczego przeznaczenia jest niemożliwe, bowiem wiązałoby się to z odszkodowaniami dla właścicieli, wynikającymi z obniżenia wartości nieruchomości. Rozwój ten byłby jednak mniejszy, ponieważ w planie ogólnym zwiększona została powierzchnia terenów planowanej zabudowy usługowej i produkcyjnej. (Tereny zabudowy z funkcją mieszkaniową nie zostały powiększone ze względu na znaczącą nadwyżkę terenów wyznaczonych w planach miejscowych pod rozwój tej zabudowy w stosunku do potrzeb.)

4. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Istniejącym problemem ochrony środowiska, istotnym z punktu widzenia realizacji projektowanego planu ogólnego, jest konieczność zachowania ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, niekorzystnych z punktu widzenia wpływu na środowisko. Zmiany takich ustaleń nie są możliwe, ponieważ każda zmiana uniemożliwiająca lub ograniczająca możliwość korzystania z nieruchomości w sposób dotychczasowy lub w sposób określony w planie miejscowym (tj. akcie prawa miejscowego) wiąże się wypłatą odszkodowań. Problem dotyczy w szczególności minimalnych wskaźników powierzchni zabudowy określonych w planach miejscowych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę, które często są znacznie niższe niż określone w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów, oraz znacznie niższe niż wynika to z potrzeb adaptacji obszarów zurbanizowanych do zmian klimatu.

5. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego, oraz sposoby, w jakich te cele zostały uwzględnione podczas opracowywania projektu tego planu

Podstawowymi dokumentami kierunkowymi określającymi cele ochrony środowiska są: na poziomie wspólnotowym – *Ogólny unijny program działań w zakresie środowiska do 2030 r.*, który uwzględnia cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym; na poziomie krajowym - *Polityka ekologiczna państwa 2030*; na poziomie regionalnym: *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego* oraz *Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021 – 2027*.

Szczebel wspólnotowy

Ogólny unijny program działań w zakresie środowiska (...) opiera się na celach Europejskiego Zielonego Ładu w zakresie środowiska i klimatu. Ustanawia ramy umożliwiające osiągnięcie sześciu celów priorytetowych:

- osiągnięcie do 2050 r. celu redukcji emisji gazów cieplarnianych wyznaczonego na 2030 r. oraz neutralności klimatycznej,
- wzrost zdolności adaptacyjnych, wzmocnienie odporności i redukcja podatności na zmianę klimatu,
- dążenie do modelu regeneracyjnego wzrostu, uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów i degradacji środowiska oraz przyspieszenie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym,
- osiągnięcie zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, w tym zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby, oraz ochrona zdrowia i dobrostanu Europejczyków,
- ochrona, zachowanie i przywrócenie różnorodności biologicznej oraz rozwój kapitału naturalnego (zwłaszcza powietrza, wody, gleby oraz ekosystemów leśnych, słodkowodnych, podmokłych i morskich),
- redukcja presji na środowisko i klimat związanej z produkcją i konsumpcją (zwłaszcza w dziedzinie energii, rozwoju przemysłowego, mieszkalnictwa i infrastruktury, mobilności i systemu żywnościowego).

Szczebel krajowy

W Polityce ekologicznej Państwa 2030 za główny cel ochrony środowiska przyjęto „Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców”, któremu przyporządkowane są trzy cele szczegółowe:

- I - *Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.*
- II - *Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.*
- III - *Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.*

Pierwszy z ww. celów realizowany ma być poprzez zrównoważone gospodarowanie wodami, likwidację źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania, ochronę powierzchni ziemi, w tym gleb, oraz przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska. Realizacja drugiego celu obejmuje takie działania jak: zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochronę i poprawę stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu, wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej. Realizacja trzeciego celu, którym jest łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich, oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych, opierać się ma na przeciwdziałaniu zmianom klimatu oraz adaptacji do zmian klimatu i zarządzaniu ryzykiem klęsk żywiołowych.

Szczebel regionalny

Głównym celem polityki przestrzennej w zakresie ochrony środowiska przyjętym w planie województwa jest: „Kształtowanie przyrodniczych struktur przestrzennych oraz ochrona i poprawa jakości środowiska, przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego.” W *Programie ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021 – 2027* określone zostały cele i kierunki interwencji programu w oparciu o diagnozę stanu środowiska województwa opolskiego.

Najważniejsze, z punktu widzenia planowania przestrzennego, cele ochrony środowiska przyjęte w tym dokumencie zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 8. *Cele ochrony środowiska związane z planowaniem przestrzennym wg programu ochrony środowiska województwa opolskiego*

Obszar interwencji	Cel
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Spełnianie wymagań w zakresie jakości powietrza; Adaptacja do zmian klimatu; Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych;
Zagrożenia hałasem	Poprawa stanu klimatu akustycznego i osiągnięcie stanu braku przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu; Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas;
Gospodarowanie wodami	Zwiększenie retencji wodnej województwa, zwłaszcza naturalnej; Racjonalizacja i ograniczenie zużycia wody;
Gleby	Utrzymanie dobrej jakości gleb i ochrona ich przed degradacją;
Zasoby przyrodnicze	Zwiększenie lesistości województwa i zachowanie dobrego stanu terenów leśnych; Zachowanie różnorodności biologicznej; Kształtowanie i wzmacnianie systemu przyrodniczego;

Generalnie, z punktu widzenia projektowanego planu ogólnego, istotne są następujące cele:

- kształtowanie przyrodniczych struktur przestrzennych,
- redukcja presji na środowisko i klimat związanej z produkcją i konsumpcją oraz ochrona powierzchni ziemi,
- ochrona, zachowanie i przywrócenie różnorodności biologicznej,
- redukcji emisji gazów cieplarnianych,
- adaptacja do zmian klimatu.

Realizacji ww. celów służy przede wszystkim zaplanowanie czytelnej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy poprzez wydzielenie stref funkcjonalnych z uwzględnieniem - z jednej strony - potrzeb rozwojowych gminy, z drugiej – wymogów ochrony środowiska, w tym walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz istniejących i planowanych form ochrony przyrody. Jednym z podstawowych sposobów redukcji gazów cieplarnianych jest rozwój energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii, w związku z czym w projekcie planu wskazano obszary możliwej lokalizacji takich urządzeń. Rozwiązania przyjęte w projekcie planu ogólnego, wpisujące się w działania adaptacyjne do zmian klimatu to przede wszystkim:

- ograniczenie zajmowania gruntów poprzez zakaz zabudowy w strefach otwartych (SO) obejmujących grunty rolnicze i leśne,
- ograniczenie zasklepiania gleby poprzez ustalenie dla terenów zabudowy minimalnych powierzchni biologicznie czynnych, odpowiednio do rodzaju zabudowy.

6. Przewidywane znaczące oddziaływania realizacji projektu planu ogólnego na środowisko

6.1. Identyfikacja obszarów mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Za obszary znaczącego oddziaływania na środowisko uznano obszary, na których planowane profile funkcjonalne, podstawowe i dodatkowe, umożliwiają realizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w rozporządzeniu z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r. poz. 1893 ze zm.).

W doniesieniu do analizowanego projektu planu ogólnego są to obszary:

- wydobywania kopalin ze złoża metodą odkrywkową,
- zabudowy przemysłowej, mieszkaniowej i usługowej,
- centrów handlowych,
- możliwej lokalizacji: zabudowy systemami fotowoltaicznymi, instalacji wykorzystującej do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru, instalacji do przetwarzania produktów roślinnych w celu uzyskania paliw lub instalacje do spalania paliw w celu wytwarzania energii elektrycznej lub ciepłej,
- chowu lub hodowli zwierząt.

Obszary wydobywania kopalin ze złoża metodą odkrywkową

Zgodnie z wyżej przywołanym rozporządzeniem, do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się wydobywanie kopalin ze złoża metodą odkrywkową na powierzchni obszaru górniczego nie mniejszej niż 25 ha, natomiast do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się wydobywanie kopalin ze złoża metodą odkrywkową na powierzchni obszaru górniczego mniejszej niż 25 ha:

- na terenie gruntów leśnych lub w odległości nie większej niż 100 m od nich;
- na obszarach objętych prawnymi formami ochrony przyrody lub otulin²;
- w odległości nie większej niż 250 m od terenów faktycznie zagospodarowanych pod zabudowę mieszkaniową, pod szpitale i domy pomocy społecznej, pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, na cele uzdrowiskowe, na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, pod zabudowę mieszkaniowo-usługową;
- jeżeli działalność będzie prowadzona z użyciem materiałów wybuchowych;
- jeżeli w odległości nie większej niż 0,5 km od miejsca planowanego wydobywania kopalin metodą odkrywkową znajduje się inny obszar górniczy ustanowiony dla wydobywania kopalin metodą odkrywkową;

bez względu na powierzchnię obszaru górniczego, oraz z innych obszarów górniczych niż wyżej wymienione, o powierzchni większej niż 2 ha lub o wydobywaniu większym niż 20 000 m³ na rok.

W projektowanym planie ogólnym obszary wydobywania kopalin ze złoża metodą odkrywkową znajdują się w strefach górniczych.

Powierzchnia terenów górniczych wynosi:

- w strefie górniczej w obrębie Strzelec Opolskich i wsi Szczepanek - 226,48 ha,
- w strefie górniczej w obrębie wsi Szymiszów – 50,82 ha,
- w strefie górniczej w obrębie wsi Rożniatów – 1,94 ha (przewidywana wielkość rocznego wydobywania - do 20 tys. m³).

Z powyższych danych wynika, że strefy górnicze w obrębie Strzelec Opolskich i wsi Szczepanek oraz w obrębie wsi Szymiszów są obszarami znaczącego oddziaływania na środowisko, natomiast strefa górnicza w obrębie wsi Rożniatów, jak wykazała analiza tego obszaru pod kątem wszystkich wykazanych wyżej kryteriów, nie jest obszarem znaczącego oddziaływania na środowisko.

² Dotyczy następujących form ochrony: parki narodowe, rezerwy przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, lub otulin trzech pierwszych wymienionych form ochrony.

Oddziaływania odkrywkowej działalności wydobywczej na środowisko związane są z procesem eksploatacji kopalni oraz transportem wydobytego surowca. Najpoważniejsze skutki dla środowiska wynikające z prowadzonej działalności wydobywczej to trwałe przekształcenie powierzchni ziemi oraz obniżanie poziomu wód podziemnych w wyniku odwodnienia kopalni, a także hałas, wibracje i zanieczyszczenie powietrza. Kopalnie mają także zdecydowanie negatywny wpływ na krajobraz.

Obszary zabudowy przemysłowej, mieszkaniowej i usługowej

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zaliczona jest zabudowa przemysłowa lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą o powierzchni nie mniejszej niż:

- 0,5 ha na obszarach objętych prawnymi formami ochrony lub otulin wymienionych w przypisie 2,
- 1 ha na pozostałych obszarach.

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zaliczona jest zabudowa mieszkaniowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, objęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:

- 2 ha obszarach objętych prawnymi formami ochrony lub otulin wymienionych w przypisie 2,
- 4 ha na pozostałych obszarach,

oraz nieobjęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:

- 0,5 ha obszarach objętych prawnymi formami ochrony lub otulin wymienionych w przypisie 2,
- 2 ha na pozostałych obszarach.

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zaliczona jest zabudowa usługowa inna niż centra handlowe, w szczególności szpitale, placówki edukacyjne, kina, teatry lub obiekty sportowe, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą objęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:

- 2 ha obszarach objętych prawnymi formami ochrony lub otulin wymienionych w przypisie 2,
- 4 ha na pozostałych obszarach,

oraz nieobjęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:

- 0,5 ha obszarach objętych prawnymi formami ochrony lub otulin wymienionych w przypisie 2,
- 2 ha na pozostałych obszarach.

Z powyższej klasyfikacji przedsięwzięć wynika, że wszystkie strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową (SW, SJ), usługową (SU) i gospodarczą (SP) o powierzchniach nie mniejszych niż wyżej podane, stanowią potencjalne obszary mogące znacząco oddziaływać na środowisko.

Oddziaływania ww. obszarów na środowisko wiążą się głównie z wyłączeniem gruntów z produkcji rolnej. Oddziaływania z tym związane to przede wszystkim znaczące zmniejszenie powierzchni

biologiczne czynnej, co ograniczy zdolność do wchłaniania wody i może prowadzić do spływu powierzchniowego (zwiększając ryzyko powodzi), a także zniszczenie roślinności śródpolnej oraz łąk i pastwisk, które fragmentarycznie występują na tych obszarach. Realizacja nowej zabudowy wiąże się także z emisją zanieczyszczeń do powietrza i hałasu, związanych z jej użytkowaniem oraz obsługą komunikacyjną. Skala tych oddziaływań będzie różna dla różnych rodzajów zabudowy, najmniejsza w na obszarach zabudowy mieszkaniowej, największa na obszarach zabudowy przemysłowej. Jej szczegółowa ocena na etapie sporządzania planu ogólnego nie jest możliwa, ponieważ profil funkcjonalny stref określony w planie ogólnym to ogólny katalog dopuszczalnych przeznaczeń terenów. Doprecyzowanie wielkości, przeznaczenia i zasad zagospodarowania poszczególnych terenów w danej strefie, oraz zasad lokalizacji i kształtowania zabudowy, możliwości lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i innych szczegółowych zasad ochrony środowiska, nastąpi w dalszej kolejności, tzn. w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, odpowiednio do lokalnych warunków, który będzie poddany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Centra handlowe

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zaliczone są centra handlowe wraz z towarzyszącą im infrastrukturą o powierzchni użytkowej nie mniejszej niż:

- 0,5 ha obszarach objętych prawnymi formami ochrony lub otulin wymienionych w przypisie 2,
- 2 ha na pozostałych obszarach.

W projekcie planu ogólnego wyznaczonych jest 7 stref handlu wielkopowierzchniowego. Wszystkie strefy zlokalizowane są w Strzelcach Opolskich, poza obszarami objętymi prawnymi formami ochrony i ich otulinami. Cztery z nich mają powierzchnię większą niż 2 ha, są więc potencjalnymi obszarami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko. Jedna z tych stref jest już w całości zainwestowana, trzy pozostałe to strefy planowanej zabudowy.

Potencjalne oddziaływania ww. obszarów na środowisko wiążą się głównie z wyłączeniem gruntów z produkcji rolnej, podobnie jak pozostałych obszarów zabudowy usługowej, oraz zniszczeniem roślinności łąkowej (w strefie 7SU).

Obszary możliwej lokalizacji zabudowy systemami fotowoltaicznymi, instalacji wykorzystującej do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru, instalacji do przetwarzania produktów roślinnych w celu uzyskania paliw lub instalacje do spalania paliw w celu wytwarzania energii elektrycznej lub ciepłej.

a) Zabudowa systemami fotowoltaicznymi

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zaliczona jest zabudowa systemami fotowoltaicznymi o powierzchni wyznaczonej po obrysie zewnętrznych skrajnych modułów paneli nie mniejszej niż:

- 0,5 ha na obszarach objętych prawnymi formami ochrony lub otulin wymienionych w przypisie 2,
- 2 ha na pozostałych obszarach

z wyłączeniem zabudowy systemami fotowoltaicznymi lokalizowanej na dachach i elewacjach obiektów budowlanych.

W projekcie planu ogólnego wyznaczonych jest 11 stref otwartych z dodatkowym profilem funkcjonalnym „teren elektrowni słonecznej”. Wszystkie strefy mają powierzchnię większą niż 2 ha, potencjalnie mogą więc być obszarami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko. Tereny elektrowni słonecznej dopuszczone są także w 4 strefach produkcji rolniczej. W 2 strefach nie ma możliwości wydzielenia w nich terenów elektrowni słonecznej o powierzchni większej niż 2 ha (w strefie 13SR – ze względu na istniejące zainwestowanie, w strefie 14 SR – ponieważ cała strefa ma mniejszą powierzchnię). Pozostałe strefy (16SR i 17SR) – ze względu na dopuszczenie terenów elektrowni słonecznych - należy uznać za potencjalne obszary mogące znacząco oddziaływać na środowisko.

Farmy fotowoltaiczne to inwestycje proekologiczne, czyli inwestycje mające na celu zmniejszenie negatywnego wpływu działalności człowieka na środowisko naturalne. Realizacja farm fotowoltaicznych ma korzystny wpływ na powietrze, wody i klimat, ponieważ produkują energię elektryczną bezemisyjnie, (farmy fotowoltaiczne nie emitują szkodliwych substancji do powietrza ani wody, dostarczają alternatywne źródło energii, przyczyniając się do zmniejszenia zużycia paliw kopalnych i redukcji gazów cieplarnianych. Ponadto w odpowiednio zaprojektowanych farmach mogą być tworzone miejsca sprzyjające bioróżnorodności, np. poprzez zachowanie odpowiednich odstępów pod panelami lub tworzenie stref dla zwierząt. Budowa i eksploatacja może się jednak wiązać z negatywnymi oddziaływaniami, takimi jak transformacja terenu, degradacja gleby, wpływ na lokalną faunę i florę oraz hałas. Oddziaływania te wiążą się z potrzebą zajęcia dużej powierzchni gruntów, wykonywaniem prac ziemnych, budową dróg i usunięciem roślinności.

b) Instalacje wykorzystujące do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru

Instalacje wykorzystujące do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru o łącznej mocy nominalnej elektrowni nie mniejszej niż 100 MW zaliczone są do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Pozostałe instalacje wykorzystujące do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru:

- lokalizowane na obszarach objętych formami ochrony przyrody wymienionymi w przypisie 2,
- o całkowitej wysokości nie niższej niż 30 m,

zaliczają się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W strefie otwartej 21 SO (obręb wsi Niwki) dopuszczony jest – w ramach dodatkowych profili funkcjonalnych – „teren elektrowni wiatrowej”. W projekcie planu ogólnego nie określono dla tej strefy maksymalnej wysokości zabudowy (nie jest to ustalenie obowiązkowe), w związku z czym strefa stanowi potencjalny obszar mogący znacząco oddziaływać na środowisko.

Elektrownie wiatrowe to także inwestycje proekologiczne. Ich realizacja ma korzystny wpływ na powietrze, wody i klimat, ponieważ, podobnie jak elektrownie fotowoltaiczne, produkują energię elektryczną bezemisyjnie. Oddziaływania elektrowni wiatrowych na środowisko obejmują jednak także negatywne oddziaływania na klimat akustyczny, awifaunę i nietoperze, krajobraz, glebę i wodę. Hałas związany jest z pracą turbin, zagrożeniem dla ptaków i nietoperzy jest możliwość zderzenia z łopatami wirnika, wpływ na krajobraz wynika z ich dużej wysokości elektrowni wiatrowych, oddziaływania na glebę i środowisko gruntowo-wodne wiążą się z budową elektrowni i towarzyszących im obiektów. Elektrownie wiatrowe generują także pole elektromagnetyczne.

c) Instalacje do przetwarzania produktów roślinnych w celu uzyskania paliw lub instalacje do spalania paliw w celu wytwarzania energii elektrycznej lub ciepłej

Z katalogu przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko wyłączone są zamierzenia inwestycyjne polegające na budowie instalacji do wytwarzania biogazu rolniczego o zainstalowanej mocy elektrycznej nie większej niż 0,5 MW lub wytwarzających ekwiwalentną ilość biogazu rolniczego wykorzystywanego do innych celów niż produkcja energii elektrycznej. Instalacje niespełniające tych kryteriów kwalifikują się do grupy przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko,

W projekcie planu ogólnego instalacje do wytwarzania biogazu rolniczego - biogazownie - zostały dopuszczone – w ramach dodatkowych profili funkcjonalnych - w 2 strefach produkcji rolniczej (16SR i 22SR) oraz w jednej strefie otwartej (1SO). Ponieważ plan ogólny nie określa mocy elektrowni, strefy te należy uznać jako potencjalne obszary mogące znacząco oddziaływać na środowisko.

Biogazownie, jako inwestycje proekologiczne, mają głównie pozytywne wpływy na środowisko, takie jak redukcja odpadów organicznych, produkcja odnawialnej energii, ograniczenie emisji metanu z tradycyjnego składowania oraz produkcja naturalnego nawozu (pofermentu), który poprawia jakość gleby. Negatywne wpływy tych instalacji na środowisko obejmują potencjalne emisje gazów cieplarnianych (metan, CO₂), zanieczyszczenie wód gruntowych i powierzchniowych (wycieki), a także emisję hałasu i zapachów. Negatywne wpływy występują przede wszystkim w wyniku wadliwego wykonania instalacji lub nieodpowiedniego zarządzania instalacją.

Obszary chowu lub hodowli zwierząt

Chów i hodowla zwierząt wchodzi w zakres produkcji w gospodarstwach rolnych, która, zgodnie z zasadami sporządzania planu ogólnego, jest możliwa tylko w strefach zabudowy zagrodowej SZ i w strefach produkcji rolniczej SR.

Zgodnie z kwalifikacją przedsięwzięć, chów i hodowla zwierząt (z wyjątkiem nerek) w liczbie nie mniejszej niż 210 DJP to przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Natomiast chów i hodowla takich zwierząt w liczbie mniejszej niż 210 DJ zalicza się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko z wyjątkiem:

- chowu lub hodowli zwierząt w liczbie mniejszej niż 40 DJP, położonych w odległości większej niż 210 m od terenów zabudowy wyszczególnionych w przepisach lub na obszarach objętych formami ochrony przyrody wymienionych w przepisie 2,

- chowu lub hodowli zwierząt w liczbie mniejszej niż 60 DJP, położonych na pozostałych obszarach. Ponieważ w planie ogólnym nie określa się wielkości produkcji zwierzęcej, należy przyjąć, że wszystkie strefy SZ i SR to potencjalne obszary mogące znacząco oddziaływać na środowisko.

Chów i hodowla zwierząt gospodarskich mogą mieć negatywny wpływ na środowisko, w szczególności na powietrze (poprzez emisję gazów cieplarnianych), ludzi (poprzez emisję substancji złośliwych), zanieczyszczenie wód i gleby (w przypadku niewłaściwego zagospodarowania odchodów zwierzęcych), krajobraz (duże obiekty inwentarskie mogą stanowić dysonans w krajobrazie kulturowym wsi lub w krajobrazie otwartym). Skala oddziaływania na środowisko chowu i hodowli zwierząt w gospodarstwach rolnych zależy przede wszystkim od wielkości produkcji a także od technologii produkcji oraz miejsca jej prowadzenia. Najbardziej uciążliwy dla środowiska jest przemysłowy chów zwierząt. W gminie nie ma aktualnie terenów

przemysłowych ferm produkcji zwierzęcej i nie są planowane na obszarach objętych planami miejscowymi, z wyjątkiem jednego terenu we wsi Brzezina (gdzie plan dopuszcza chów i hodowlę zwierząt o liczbie powyżej 210 DJP). Poza tym terenem, w projekcie planu ogólnego wyznaczono - w wyniku uwzględnienia wniosków złożonych do POG – 3 strefy (16SR i 24SR) w których możliwa jest przemysłowa produkcja zwierzęca. Jest to możliwość potencjalna, o faktycznej możliwości a także wielkości produkcji oraz warunkach jej prowadzenia, przesądzi miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Potencjalnym obszarem o znaczącym oddziaływaniu na środowisko może być także strefa 18SR obejmująca istniejące gospodarstwo rybackie. Zgodnie z kwalifikacją prawną, do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się chów lub hodowla ryb, w tym w stawach typu karpiego, jeżeli produkcja ryb będzie większa niż 4 ton z 1 ha powierzchni użytkowej stawu, i w stawach typu pstrągowego, jeżeli produkcja ryb będzie większa niż 1 tona przy poborze 1 l wody na sekundę w miejscu ujęcia wody.

W strefie 21 SR znajduje się obecnie 6 stawów hodowlanych, z których największy ma powierzchnię przekraczającą 2 ha. Budowa takich stawów wymaga pozwolenia wodno-prawnego, w którym określone są warunki budowy i korzystania ze stawów z uwzględnieniem wymogów ochrony środowiska. W projekcie planu ogólnego nie planuje się żadnych zmian w stosunku do stanu istniejącego.

6.2. Ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko będących skutkiem realizacji projektu planu ogólnego na poszczególne elementy środowiska

Skutkiem realizacji projektu planu ogólnego będą oddziaływania stref planistycznych w których planowane są zmiany użytkowania gruntów, natomiast oddziaływania stref planistycznych, które uwzględniają dotychczasowe funkcje terenu i utrzymują przeznaczenia terenu oraz parametry i wskaźniki urbanistyczne na dotychczasowym poziomie, wynikającym zarówno z dotychczasowego stanu zagospodarowania, jak i obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego to oddziaływania już przesądzone.

6.2.1. Różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta

1) Głównym obciążeniem dla bioróżnorodności, będącym skutkiem realizacji planu ogólnego, są planowane zmiany w użytkowaniu gruntów związane z rozwojem urbanizacji. Strefy wyznaczone pod rozwój urbanizacji obejmują grunty rolne niezabudowane, w tym, w przeważającej części grunty orne, oraz, w znacznie mniejszej części, użytki zielone ubogie florystycznie, wraz z towarzyszącymi im znikomymi powierzchniami nieużytków, lasów, gruntów zadrzewionych i zakrzewionych oraz fragmentami niewielkich cieków, o niskich walorach przyrodniczych. W wyniku zabudowy tych gruntów nastąpi zniszczenie zbiorowisk antropogenicznych pól uprawnych i miedz oraz, w mniejszym zakresie, łąk i pastwisk, co, ze względu na ich ograniczoną wartość dla bioróżnorodności i ekosystemów, nie wpłynie znacząco na bioróżnorodność, rośliny i zwierzęta, spowoduje jedynie zmianę gatunkową roślin i zwierząt: gatunki charakterystyczne dla terenów otwartych i zadrzewionych, zostaną zastąpione gatunkami charakterystycznymi dla terenów zabudowanych. W strefach planowanego rozwoju zabudowy nie ma siedlisk słabo lub wcale nieprzekształconych (naturalnych). W celu zminimalizowania niekorzystnych oddziaływań, dla stref, w których znajdują się grunty leśne i zadrzewione oraz ciek, ustalone zostały dodatkowe

profile funkcjonalne – odpowiednio: teren lasu, teren zieleni nieurządzonej, teren wód, co pozwoli na zachowanie tych gruntów w stanie istniejącym.

2) Dopuszczenie elektrowni wiatrowych w strefie 21SO stanowi potencjalne zagrożenie dla ptaków i nietoperzy. Strefa obejmuje grunty orne. W rejonie strefy nie ma ostoi ptaków i nietoperzy, strefa nie leży też na trasie przelotu ptaków. Powierzchnia strefy jest stosunkowo nieduża, i, przy zachowaniu buforu o szerokości 250 m między lasem a lokalizacją elektrowni wiatrowych, zalecanego dla ochrony ptaków³, istnieje możliwość rozmieszczenia w niej do 3 elektrowni. Z powyższego wynika, że nie ma uwarunkowań wskazujących na prawdopodobieństwo znaczącego oddziaływania elektrowni wiatrowych na ptaki i nietoperze, wykluczających możliwość ich dopuszczenia w planie ogólnym.

3) Nieobojętne dla bioróżnorodności i zwierząt jest wydzielenie stref rolniczych, na których dopuszczone zostały farmy fotowoltaiczne. Strefy te obejmują grunty rolne położone poza obszarami przyrodniczymi objętymi ochroną prawną, z wyłączeniem gleb chronionych, tj. gruntów o najwyższych klasach bonitacyjnych I-III). Zajęcie dużych obszarów pod lokalizację modułów fotowoltaicznych spowoduje zmiany w strukturze przyrodniczej w rejonie planowanych inwestycji, głównie ze względu na ogrodzenie terenu stanowiące barierę w przemieszczaniu się dla średnich i dużych zwierząt. W kontekście tych oddziaływań problematyczne wydaje się dopuszczenie elektrowni fotowoltaicznej w strefie 23SO, ponieważ leży ona w projektowanym korytarzu ekologicznym łączącym Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce (źródło: <https://korytarze.pl/mapa/mapa-korytarzy-ekologicznych-w-polsce>)⁴. Realizacja farmy fotowoltaicznej w strefie może utrudnić przemieszczanie się zwierząt, utrudnienie to nie powinno być jednak znaczące, ponieważ strefa zajmuje ok. 20% szerokości korytarza.

W wyniku zabudowy gruntów panelami fotowoltaicznymi nastąpi, podobnie jak w przypadku rozwoju innej zabudowy, zniszczenie zbiorowisk antropogenicznych pól uprawnych i miedz oraz, w mniejszym zakresie, łąk i pastwisk, co, ze względu na ich ograniczoną wartość dla bioróżnorodności i ekosystemów, nie wpłynie znacząco na bioróżnorodność, rośliny i zwierzęta. Prawdłowo zaprojektowana i użytkowana farma fotowoltaiczna może stworzyć miejsce atrakcyjne dla ptaków i owadów, a nawet poprawiające warunki bytowania niektórych gatunków roślin i zwierząt.

Powyżej wskazano oddziaływania potencjalne. Prognozowanie faktycznych oddziaływań nie jest możliwe, bowiem plan ogólny wskazuje jedynie obszary możliwej lokalizacji farm fotowoltaicznych; lokalizacja i wielkość farm będzie określana w planach miejscowych na podstawie analizy lokalnych uwarunkowań.

6.2.2. Ludzie

Czynniki, które bezpośrednio oddziałują na ludzi to: hałas, zanieczyszczenie powietrza, zapachy złowonne, promieniowanie jonizujące.

1) Skutkiem realizacji projektu planu ogólnego może być emisja hałasu oraz zanieczyszczeń do powietrza związana z funkcjonowaniem i obsługą transportową zabudowy planowanej w strefach gospodarczych SP w Strzelcach Opolskich w rejonie ulic 1-go Maja, Dziewkowskiej

³ W krajowych i międzynarodowych wytycznych dotyczących ocen oddziaływania farm wiatrowych na nietoperze znajduje się odległość 200 m między lasami oraz zbiornikami i ciekami wodnymi a lokalizacją elektrowni wiatrowych.

⁴ Korytarz nie jest uwzględniony w planie zagospodarowania województwa opolskiego.

i Ujazdowskiej oraz w strefach planowanej intensywnej zabudowy usługowej SU przy ul. Marka Prawego. Strefy te położone są w oddaleniu od stref z funkcją mieszkaniową oraz dostępne są bezpośrednio z dróg ruchu tranzytowego, w związku z czym, uwzględniając dodatkowo wymogi ochrony klimatu akustycznego i powietrza wynikające z przepisów z zakresu ochrony środowiska, nie przewiduje znaczącego oddziaływania na ludzi, będącego skutkiem wyznaczenia tych stref. Wyjątkiem jest strefa 17SP w Strzelcach Opolskich, która bezpośrednio sąsiaduje ze strefą zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Nie wynika z tego bezpośrednio, że będzie ona znacząco oddziaływać na ludzi, bowiem oddziaływania te można ograniczyć ustaleniami planu miejscowego (np. poprzez określenie odpowiedniej dla tego miejsca kategorii przeznaczenia terenu, zakaz przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wydzielenie terenu zieleni o funkcji izolacyjnej).

2) Potencjalnymi emitorami hałasu, zanieczyszczeń powietrza oraz zapachów złoonych mogą być dopuszczone w planie ogólnym biogazownie (w strefach 1SO, 16SR i 22SR). Nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na ludzi, będącego skutkiem realizacji tych obiektów, ze względu na znaczną odległość miejsc możliwej ich lokalizacji od stref z zabudową mieszkaniową; strefy 1SO i 22 SR położone w odległości ok. 500 m od stref z zabudową mieszkaniową, strefa 16 SR sąsiaduje ze strefą mieszkaniową, ale, ze względu na jej dużą powierzchnię, istnieje możliwość usytuowania biogazowni w odległości ok. 500 m do strefy mieszkaniowej.

3) Uciążliwe dla ludzi, głównie ze względu na emisję zapachów złoonych, mogą być też przemysłowe fermy które, zgodnie z projektem planu ogólnego, można będzie budować w planowanych dużych strefach produkcji rolniczej (3SR, 16 SR, 22 SR, 24SR, 32SR i 33SR). Strefy te, z wyjątkiem strefy 16SR, położone są w odległości ponad 500 m od stref z zabudową mieszkaniową, dlatego nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na ludzi, będącego skutkiem prowadzonej w nich działalności produkcyjnej. W strefie 16 SR, ze względu na sąsiedztwo zabudowy mieszkaniowej, oddziaływania na ludzi powinny być ograniczone ustaleniami planu miejscowego (poprzez określenie dopuszczalnej liczby DJP oraz zasad zabudowy i zagospodarowania terenów w strefie). W strefach wyznaczonych zgodnie z planami miejscowymi ochrona ludzi przed uciążliwościami ferm uwzględniona jest w ustaleniach tych planów.

4) Plan ogólny dopuszcza elektrownie wiatrowe w strefie 21SO. Elektrownie wiatrowe emitują hałas i infradźwięki oraz generują pole elektromagnetyczne (PEM). Hałas planowanych elektrowni nie powinien być uciążliwy dla ludzi. Jak wykazują badania, hałas emitowany przez elektrownie wiatrowe oddziałuje niekorzystnie na ludzi promieniu do 500 m od elektrowni, tymczasem najbliższa strefa z zabudową mieszkaniową znajduje się w odległości ponad 500 m od granicy strefy 21 SO. Badania wykazały także, że poziomy infradźwięków od farm wiatrowych są na tyle niskie, że nie stanowią zagrożenia dla zdrowia ludzi. Elektrownie wiatrowe generują pole elektromagnetyczne (PEM), ponieważ ich działanie jest oparte na energii elektrycznej, ale są to pola o niskiej intensywności, które nie wykazano, by miały negatywny wpływ na zdrowie ludzi.

Potencjalnie uciążliwe dla ludzi mogą być także refleksy świetlne i migotanie cienia wywołane ruchem łopat turbin wiatrowych, ale przy obecnych technologiach są one zminimalizowane, np. poprzez specjalne farby i ograniczenia prędkości obrotowej.

6.2.3. Powierzchnia ziemi, gleby

1) Najistotniejsze oddziaływania na powierzchnię ziemi w gminie Strzelce Opolskie związane są z prowadzoną działalnością wydobywczą kopalin. Skutkiem tej działalności jest znaczące

przekształcenie powierzchni ziemi w obrębie wyrobisk. Obszary prowadzonej działalności zostały wyznaczone jako strefy górnicze (1SG, 2SG i 3SG). Strefa 2SG w Strzelcach Opolskich wyznaczona została zgodnie z planem miejscowym (z nieznacznymi korektami uwzględniającymi stan faktyczny i prawny) i obejmuje obszar górniczy oraz teren zakładu przerobczego i zaplecza administracyjno-socjalnego kopalni. Strefa 3SG w Szymiszowie obejmuje obszar górniczy oraz wyrobisko poeksploatacyjne i grunty rolne. Strefa została powiększona w stosunku do terenów kopalni wyznaczonych w planie miejscowym o ok. 14 ha. Strefa 1SG obejmuje grunty rolne w granicach obszaru górniczego, na którym podjęta została działalność wydobywcza. Oddziaływania na powierzchnię ziemi w obszarach górniczych nie można traktować jako skutek realizacji planu ogólnego, jest to bowiem konsekwencja wydanych koncesji na wydobywanie kopalin. Skutkiem realizacji planu ogólnego będą oddziaływania wynikające z powiększenia strefy górniczej w Szymiszowie. Nie będą to jednak oddziaływania na powierzchnię ziemi, gdyż powiększenie nie jest znaczące i wykorzystane ma głównie na realizację zabudowy związanej działalnością kopalni a nie powiększenie działalności wydobywczej.

2) Znaczące oddziaływania na gleby, mogące być skutkiem realizacji planu ogólnego, wiążą się z przeznaczeniem gruntów rolnych pod zabudowę, wskutek czego zostanie zmniejszona ich powierzchnia. Szczególnie niekorzystne są zmiany sposobu użytkowania gruntów o najwyższych klasach bonitacyjnych I-III). Generalnie w projekcie planu ogólnego przyjęto zasadę ochrony tych gruntów przed zabudową. Wyjątkiem od tej reguły są strefy planistyczne, które uwzględniają dotychczasowe funkcje terenu i utrzymują przeznaczenia terenu określone w planach miejscowych oraz wybiórcze strefy wyznaczone zgodnie z ustaleniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Ogólnie w skali gminy powierzchnia gruntów chronionych przeznaczonych pod zabudowę nie jest duża, w związku z czym ocenia się, że oddziaływania będące skutkiem realizacji planowanej zabudowy nie będą znaczące.

6.2.4. Kopaliny

Ochrona kopaliny polega na niepodejmowaniu zmian użytkowania gruntów uniemożliwiających eksploatację kopaliny. W projekcie planu ogólnego planuje się kilka takich zmian: na fragmencie powierzchni złoża „Strzelce Opolskie” planowana jest strefa gospodarcza, na fragmentach złoża „Strzelce Opolskie I” planuje się strefy usługowe i gospodarcze. Planowane zmiany użytkowania obejmują części złóż na których nie przewiduje się eksploatacji:

- w przypadku złoża „Strzelce Opolskie” – ponieważ jest to niewielki fragment złoża odcięty drogą od pozostałej części,
- w przypadku złoża „Strzelce Opolskie I” - ze względu na całkowite zaniechanie eksploatacji tego złoża.

Planowane zmiany użytkowania gruntów na ww. złożach, ze względu na uwarunkowania, nie mają istotnego znaczenia.

6.2.5. Wody

1) W gminie Strzelce Opolskie najbardziej znaczące oddziaływania na wody związane jest z eksploatacją złoża „Tarnów Opolski”, ze względu na obniżanie poziomu wód podziemnych w wyniku odwadniania kopalni, co powoduje wytworzenie leja depresji. Oddziaływania te nie są skutkiem realizacji planu ogólnego, ale prowadzonej prawomocnie działalności górniczej.

2) Duże powierzchnie obszaru gminy zajmują strefy ochronne ujęć wód podziemnych na których obowiązują zakazy określone rozporządzeniach ustanawiających te strefy. W strefach zakazane jest:

- lokalizowanie nowych ujęć wody, za wyjątkiem ujęć służących zbiorowemu zaopatrzeniu ludności w wodę przeznaczoną do spożycia;
- wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, z wyjątkiem wód opadowych i roztopowych, spełniających wymogi i warunki zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- rolnicze wykorzystanie ścieków;
- przechowywanie i składowanie odpadów promieniotwórczych;
- lokalizowanie i rozbudowa istniejących zakładów przemysłowych, które mogą powodować pogorszenie jakości wód podziemnych, wskazane w raporcie wykonanym w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- lokalizowanie nowych i rozbudowa istniejących ferm chowu i hodowli zwierząt, które mogą powodować pogorszenie jakości wód podziemnych, wskazane w raporcie wykonanym w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- lokalizowanie magazynów produktów ropopochodnych, a także rurociągów do ich transportu;
- lokalizowanie składowisk odpadów komunalnych, niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych;
- stosowanie nawozów mineralnych i naturalnych w dawkach przekraczających 100 kg azotu całkowitego na 1 ha użytków rolnych w ciągu roku;
- lokalizowanie cmentarzy oraz grzebania zwłok zwierzęcych.

W planie ogólnym nie wprowadza zmian użytkowania gruntów bezpośrednio niezgodnych z ww. zakazami, zachowuje się jedynie niezgodny z tymi zasadami istniejący sposób użytkowania określony w planach miejscowych, w tym istniejące cmentarze.

Zmiany użytkowania gruntów, istotne z punktu widzenia oddziaływań na wody, planowane są w strefach gospodarczych z terenami rozwoju zabudowy produkcyjnej, gdzie możliwa będzie budowa i rozbudowa zakładów przemysłowych. Nie koliduje to jednak z ochroną ujęć wód, ze względu na obowiązujący na obszarze strefy zakaz lokalizowania i rozbudowy istniejących zakładów przemysłowych, które mogą powodować pogorszenie jakości wód podziemnych, wskazane w raporcie wykonanym w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W strefach ochronnych nie wyznacza się stref produkcji rolniczej, których powierzchnia umożliwi wielkotowarową produkcję rolną.

3) Potencjalne oddziaływania na wody wiążą się z rozwojem zabudowy produkcyjnej i zabudowy produkcji rolniczej poza terenami wyżej omówionymi. W ramach realizacji projektu planu ogólnego będzie można budować i rozbudowywać istniejące zakłady przemysłowe w strefach gospodarczych SP oraz budować nowe i rozbudowywać istniejące fermy chowu i hodowli zwierząt w większych strefach produkcji rolniczej SR. Faktyczne oddziaływanie tych obiektów na środowisko zależne jest od ich wielkości, profilu produkcji, zastosowanych technologii, nie można zatem stwierdzić, że skutkiem zaplanowania w planie ogólnym stref SP i SR będą znaczące oddziaływania na wody. Ocena oddziaływań nowych obiektów produkcyjnych będzie możliwa w procedurze sporządzania planu miejscowego, po doprecyzowaniu zasad i warunków ich lokalizacji.

6.2.6. Powietrze, hałas

Na stan powietrza i klimatu akustycznego wpływ ma przede wszystkim wydobywanie kopalin i zabudowa przemysłowa. W projekcie planu ogólnego nie planuje się nowych terenów

eksploatacji kopaliny. Realizacja (w tym budowa i rozbudowa) zabudowy przemysłowej, która będzie możliwa w planowanych strefach gospodarczych SP, wiąże się z emisją zanieczyszczeń do powietrza i hałasu związanych z jej użytkowaniem oraz obsługą komunikacyjną. Skala tych oddziaływań zależna jest od miejsca lokalizacji zakładu, jego wielkości, profilu produkcji, zastosowanych technologii (czego plan ogólny nie ustala), dlatego ocena, czy będą to oddziaływania znaczące nie jest możliwa. Doprecyzowanie wielkości, przeznaczenia i zasad zagospodarowania poszczególnych terenów w strefach SP, oraz zasad lokalizacji i kształtowania zabudowy, możliwości lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i innych szczegółowych zasad ochrony środowiska, nastąpi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, odpowiednio do lokalnych warunków, co umożliwi ocenę planowanej zabudowy na środowisko, w tym powietrze i hałas.

6.2.7. Krajobraz

Planowane w projekcie planu ogólnego zmiany użytkowania i zabudowy gruntów, ingerujące w krajobraz to, przede wszystkim: rozwój zabudowy przemysłowej w strefach SP, dopuszczenie elektrowni wiatrowych w strefie 21SO oraz dopuszczenie terenów elektrowni słonecznej w wyznaczonych wybiórczo strefach otwartych SO. Stopień oddziaływań na krajobraz zależy w dużej mierze od walorów krajobrazowych obszarów na których te zmiany są planowane. Wszystkie ww. strefy położone są poza obszarami przyrodniczymi chronionymi prawnie oraz poza krajobrazami priorytetowymi wyznaczonymi w audycie krajobrazowym.

1) Strefy gospodarcze, w których możliwy jest rozwój zabudowy przemysłowej, położone są na obszarach użytkowanych rolniczo w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zabudowy produkcyjnej istniejącej i planowanej w planach miejscowych. Krajobraz tych obszarów to krajobraz kulturowy przekształcony (antropogeniczny), zmieniony przez człowieka w znaczącym stopniu, przez zabudowę i intensywne użytkowanie rolnicze. Obszary te nie posiadają wysokich walorów krajobrazowych wymagających ochrony, w związku z czym realizacja planu ogólnego nie płynie znacząco na krajobraz. Zastrzeżenia w kontekście krajobrazowym może budzić wyznaczenie strefy 24SP na terenie pokopalnianym (w wyniku uwzględnienia wniosku złożonego do POG), ze względu na znajdujący się tam las założony w ramach rekultywacji tego terenu. Ponieważ las jest korzystnym wizualnie elementem krajobrazu kulturowego, w celu ograniczenia negatywnych skutków na krajobraz, dla strefy tej ustalono – jako dodatkowy profil funkcjonalny – teren lasu, co umożliwi jego zachowanie w planie miejscowym.

2) Strefy otwarte, w których dopuszczone zostały elektrownie słoneczne i elektrownie słoneczne, położone są na obszarach rolniczych, w krajobrazie kulturowym, przekształconym w znaczącym stopniu przez intensywne użytkowanie rolnicze.

Panele słoneczne mogą zajmować duże powierzchnie, ale są niewysokie, w związku z czym ich lokalizacja na obszarach rolniczych nie posiadających wysokich walorów krajobrazowych, nie wpłynie znacząco na krajobraz.

Elektrownie wiatrowe niewątpliwie ingerują w krajobraz. Stopień tej ingerencji zależy od ilości i wysokości turbin wiatrowych. Z wyżej przedstawionej analizy uwarunkowań wynika, że w strefie 21SO możliwe jest zlokalizowanie do 3 turbin wiatrowych. Plan ogólny nie określa maksymalnej wysokości zabudowy dla tej strefy, w związku z czym, w przypadku podjęcia decyzji o budowie elektrowni wiatrowych, ich wysokość określona zostanie w planie miejscowym z uwzględnieniem miejsca ich lokalizacji i miejscowych uwarunkowań. Z ustaleń planu ogólnego nie wynika zatem

bezpośrednio, że skutkiem realizacji dopuszczonych elektrowni wiatrowych będą znaczące oddziaływania na krajobraz.

6.2.8. Zabytki, środowisko kulturowe

W projekcie planu ogólnego ochrona zabytków i środowiska kulturowego została uwzględniona zgodnie z obowiązującymi na obszarze gminy planami miejscowymi, zatem realizacja projektu planu ogólnego nie będzie miała wpływu na zabytki i środowisko kulturowe⁵.

6.3. Wpływ na formy ochrony przyrody – Obszary Natura 2000

W gminie Strzelce Opolskie znajduje się niewielki fragment Obszaru Natura 2000 „Góra Św. Anny”. Obszar położony jest w strefie otwartej z zakazem zabudowy (19SO), dla której plan nie ustala dodatkowych profili funkcjonalnych, w związku z czym plan ogólny nie będzie miał wpływu na ten obszar.

6.4. Ocena zgodności z przepisami prawnej ochrony przyrody

1) Rezerwaty przyrody

Na obszarze gminy utworzone są 3 rezerwaty przyrody. Wszystkie rezerwaty znajdują się w strefach otwartych z zakazem zabudowy bez dodatkowych profili funkcjonalnych (rezerwat leśny „Tęczynów” – w strefie 17SO, rezerwat stepowy „Ligota Dolna” – w strefie 19SO, rezerwat leśny „Płużnica” – w strefie 9SO), z czego wynika, że plan ogólny nie narusza przepisów prawnej ochrony przyrody.

2) Park Krajobrazowy „Góra Św. Anny” i otulina

W projekcie planu ogólnego na obszarze Parku Krajobrazowego „Góra Św. Anny” wyznaczone zostały strefy zabudowy obejmujące tereny zabudowy istniejącej i planowanej, zgodnie z ustaleniami obowiązujących planów miejscowych wsi Ligota Górna i Ligota Dolna. Pozostały obszar Parku znajduje się w strefie otwartej z zakazem zabudowy bez dodatkowych profili funkcjonalnych (19SO).

Zasady prawnej ochrony Parku określone są w:

- rozporządzeniu Nr 0151/P/17/06 Wojewody Opolskiego z dnia 8 maja 2006 r. w sprawie Parku Krajobrazowego "Góra Św. Anny" (Dz. Urz. Woj. Op. Nr 33, poz. 1134),
- planie ochrony Parku Krajobrazowego „Góra Św. Anny” ustanowionym rozporządzeniem Nr 0151/P/1/09 Wojewody Opolskiego z dnia 2 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego „Góra Św. Anny” (Dz. Urz. Woj. Op. nr 25, poz. 412).

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie Parku Krajobrazowego „Góra Św. Anny”, na obszarze Parku obowiązują następujące zakazy:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁶;
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu

⁵ W planie ogólnym ochronę zabytków uwzględnia się przy określaniu profili funkcjonalnych stref planistycznych oraz wymaganych dla poszczególnych stref wartości parametrów zagospodarowania i zabudowy; nie określa się zasad ochrony zabytków.

⁶ Art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska został uchylony ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, która weszła w życie z dniem 15 listopada 2008 r.

drogowego lub wodnego, lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;

3) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynów;

4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;

5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;

6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;

7) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;

8) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych.

Zakaz, o którym mowa w ust.1 pkt 1 nie dotyczy przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.), chyba że plan ochrony wyklucza ich realizację w wybranych obszarach parku.

Z ustaleniami planu ogólnego związek mają dwa zakazy - wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu oraz dokonywania zmian stosunków wodnych. Zakazy te zostały uwzględnione w planie ogólnym poprzez niewyznaczenie stref planistycznych z profilami funkcjonalnymi, których realizacja wymaga wykonywania zakazanych działań. Pozostałe zakazy wykraczają poza zakres ustaleń planu. (Są one uwzględnione w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.)

Projekt planu uwzględnia także ustalenia planu ochrony Parku Krajobrazowego Góra Św. Anny (w dalszej treści „plan ochrony”) odnoszące się do obszaru Parku. Wynika to z wyznaczenia funkcjonalnych stref planistycznych oraz parametrów zagospodarowania terenu zgodnie z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, które uchwalone były w okresie obowiązywania obu ww. rozporządzeń (plan wsi Ligota Górna w 2012 r., plan wsi Ligota Dolna w 2019 r.) i przeszły pełną procedurę strategicznej oceny na środowisko, w tym uzyskały uzgodnienie z zakresie zgodności z przepisami prawnej ochrony przyrody. W projekcie planu ogólnego na obszarze Parku nie wprowadza się rozwiązań innych niż przyjęte w obowiązujących planach miejscowych.

Plan ochrony zawiera ustalenia adresowane do aktów planowania przestrzennego: studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych; nie ma ustaleń do planów ogólnych. W związku z powyższym, oceniając zgodność obu dokumentów odniesiono się do ustaleń planu ochrony adresowanych do gminnych aktów planowania przestrzennego, tj. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, odpowiednio do zakresu ustaleń planu ogólnego.

W granicach gminy Strzelce Opolskie Park Krajobrazowy "Góra Św. Anny" obejmuje niezabudowane grunty rolne i leśne oraz tereny zainwestowane wsi Ligota Górna i Ligota Dolna, na których wydzielone są następujące obszary realizacji działań ochronnych (wyznaczone w formie stref):

- BCSI - strefa utrzymania istniejącej skali i sposobu użytkowania terenu w celu zachowania krajobrazu rolniczego,
- BCSIII - strefa utrzymania istniejącej skali i sposobu użytkowania terenu w celu zachowania harmonijnego krajobrazu kulturowego lub elementów dziedzictwa kulturowego, nieobjętych ochroną konserwatorską,
- BCKII - strefa zmiany istniejącego stanu środowiska przyrodniczego lub kulturowego poprzez wywołanie ukierunkowanych procesów w celu przeciwdziałania zmniejszeniu i fragmentacji terenów otwartych, w tym łąkowych, torfowiskowych, murawowych, w wyniku samoistnej sukcesji lasu lub celowego zalesiania,
- BCKIV - strefa zmiany istniejącego stanu środowiska przyrodniczego lub kulturowego poprzez wywołanie ukierunkowanych procesów w celu modyfikacji gospodarki leśnej,
- BCKVA_1 – obszary zainwestowane
- BCKVB – inne obszary wskazane w rozporządzeniu dopuszczonego zainwestowania.

Strefy BCSI, BCKII i BCKIV, obejmujące niezabudowane grunty rolne i leśne, znajdują się w wyznaczonej w projekcie planu ogólnego strefie otwartej 19SO bez dodatkowych profili funkcjonalnych, co zgodne jest z ustaleniami planu ochrony.

Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy zabudowy obejmujące obszary istniejącej i planowanej zabudowy wsi Ligota Dolna i Ligota Górna (SW, SJ, SZ, SR, SU, SN), to – w planie ochrony – obszary realizacji działań ochronnych: BCKVA_1, BCKVB, BCSIII. Działania ochronne, ustalone dla tych obszarów, zostały uwzględnione w projekcie planu ogólnego zgodnie z planami miejscowymi w następujący sposób:

- Wszystkie strefy zabudowy obejmują obszary zainwestowane oraz inne zlokalizowane wyłącznie w granicach obszarów wyznaczonych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie.
- Nie wprowadza się nowej zabudowy wielorodzinnej; strefa 10SW w Ligocie Dolnej obejmuje istniejący budynek wielorodzinny.
- Ustalono maksymalne wysokości dla stref z zabudową zagrodową (SZ), mieszkaniową (SW, SJ) i stref rekreacyjnych (SN) nie przekraczają 12 m, a dla stref usługowych (SU) -11 m. Dla zabudowy produkcji rolniczej w planie ochrony nie została ustalona maksymalna wysokość, w związku z czym w strefach produkcji rolniczej SR przyjęto maksymalne wysokości zabudowy zgodnie z ustaleniami planów miejscowych, tj. dla strefy 14SR (w mpzp – teren obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych RU) – 11, dla strefy 15SR (w mpzp – teren zabudowy inwentarskiej w gospodarstwie rolnym RP) - 12 m, czyli wysokości takie jak wymagane w planie ochrony dla zabudowy zagrodowej.
- Ustalono minimalne powierzchnie biologicznie czynne nie mniejsze niż 30% dla stref mieszanych z zabudową jednorodziną (SJ), stref mieszanych z zabudową zagrodową (SZ) i stref usługowych (SU), oraz 50% dla strefy 16SN (w planie miejscowym - teren sportu i rekreacji US) są zgodne z wartościami określonymi w planie ochrony dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej, usługowej i zagrodowej oraz dla zabudowy usług sportu, turystyki i rekreacji. (W planie ogólnym nie uwzględniono określonej w planie ochrony minimalnej powierzchni biologicznie czynnej dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej 60%, ponieważ plan ogólny nie określa rodzaju zabudowy ale profile funkcjonalne, obejmujące w strefie

mieszanej z zabudową jednorodzinną SJ również usługi).

- Dla stref położonych na obszarze realizacji działań ochronnych BCSIII (10SW, 54SZ, 127SJ, 16SN i 43SU) ustalenia projektu planu ogólnego, określające profile funkcjonalne oraz maksymalną wysokość zabudowy, utrzymując istniejącą skalę i sposób użytkowania terenów, a granice stref funkcjonalnych wyznaczono z zachowaniem istniejących podziałów parcelacyjnych.

Otulina Parku Krajobrazowego „Góra Św. Anny” obejmuje na obszarze gminy Strzelce Opolskie grunty rolne niezabudowane z niewielkimi enklawami gruntów leśnych, a także zainwestowane tereny wsi Niwki, Kalinowce, Kalinów i zachodnią część istniejącej i planowanej zabudowy wsi Roźniątów – poniżej drogi wojewódzkiej nr 49, oraz przysiółek Groszów.

Tereny niezainwestowane i nie przeznaczone w planach miejscowych pod zabudowę objęte są w planie ogólnym strefą otwartą bez dodatkowych profili funkcjonalnych (19SO), co zgodne jest z przepisami planu ochrony.

Strefy obejmujące tereny istniejącego i planowanego zainwestowania wyznaczone zostały w projekcie planu ogólnego zgodnie z ustaleniami obowiązujących aktualnie planów miejscowych. Wyjątkiem jest przysiółek Groszów, który nie jest objęty planem miejscowym. Dla przysiółka wyznaczone zostały strefy zabudowy SJ, SZ i SR, obejmujące istniejącą zabudowę z lukami pomiędzy tą zabudową, zgodnie z ustaleniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie i oraz zgodnie z zasadą nierozpraszania zabudowy oraz uzupełniania istniejącego zagospodarowania w lukach między zabudową.

W planie ochrony cały obszar Parku Krajobrazowego „Góra Św. Anny wraz z otuliną objęty został strefą BCKVIA – jako obszar ograniczonego zainwestowania w celu ochrony ekspozycji.

Planowania przestrzennego dotyczą dwa ustalenia określone w planie ochrony dla tej strefy:

- „nie dopuszcza się na terenach zwartej zabudowy lokalizacji budynków, budowli oraz instalacji usługowych i produkcyjnych o wysokości powyżej 20 m, za wyjątkiem obszarów wskazanych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, obowiązujących w dniu wejścia w życie rozporządzenia,”
- nie dopuszcza się poza terenami zwartej zabudowy lokalizacji obiektów budowlanych, z wyłączeniem infrastruktury komunikacyjnej oraz komunalnej, bez wykonania oceny ich wpływu na walory krajobrazowe Parku.”

Projekt planu ogólnego spełnia oba ww. warunki:

- określone maksymalne wysokości zabudowy dla wszystkich stref z zabudową są mniejsze niż 20 m,
- nie wyznacza się poza terenami zwartej zabudowy nowych stref z dopuszczeniem zabudowy.

Uwzględniając powyższe, ocenia się, że ustalenia projektu planu ogólnego są zgodne z przepisami określonymi w planie ochrony Parku Krajobrazowego Góra Św. Anny. (Plan ogólny nie uwzględnia wielu przepisów planu ochrony adresowanych do planów miejscowych, takich jak np. zakaz zabudowy wielokokubaturowej oraz zabudowy jednorodzinnej szeregowej, zasady kształtowania zabudowy itp., ponieważ ustalenia te wykraczają poza obligatoryjny zakres ustaleń planu ogólnego; w tym zakresie ustalenia planu ogólnego doprecyzowują plany miejscowe).

3) Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie”

Zasady ochrony obowiązujące na Obszarze Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko – Turawskie” (OChK), w tym nakazy i zakazy, określone są w uchwale nr XX/228/2016 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 27 września 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (tj. Dz. Urz. Woj. Op. z 2017 r. poz. 414).

Zgodnie z uchwałą na OChK obowiązują następujące zakazy:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 2) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
 - linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodno-prawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo Wodne - z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania lub remontów urządzeń wodnych;
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów;
- 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Zakaz budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m nie dotyczy:

- obszarów zabudowy miast i wsi, w granicach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku jego braku w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, jeżeli przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak negatywnego wpływu na ochronę przyrody, w tym pełnią funkcję korytarzy ekologicznych i ochronę krajobrazu obszaru chronionego krajobrazu,
- siedlisk rolniczych – w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o obiekty związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego,
- działek przeznaczonych pod zabudowę wyznaczonych w obowiązujących w dniu wejścia w życie przedmiotowej uchwały miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzjach lokalizacyjnych.

Również zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko nie jest bezwzględny; zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.), tj. w akcie prawnym nadrzędnym w stosunku do uchwały Sejmiku W.O., zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,

dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak negatywnego wpływu na ochronę przyrody i ochronę krajobrazu obszaru chronionego krajobrazu. Procedurę oceny na środowisko (OOŚ) przeprowadza się na etapie ubiegania się o decyzje administracyjne (np. decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach) zatem zakaz nie dotyczy aktów planowania przestrzennego, dla których przeprowadza się strategiczną ocenę na środowisko (SOŚ).

W projekcie planu ogólnego, na obszarze chronionego krajobrazu, funkcjonalne strefy planistyczne wyznaczone zostały zgodnie z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego lub zgodnie z ustaleniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, uchwalonego po uchwaleniu obowiązujących planów miejscowych, z wyjątkiem stref 24SU, 48SU, 19SR, 20SR i 8SN.

Strefy wyznaczone zgodnie z planami miejscowymi i Studium są generalnie zgodne z wyżej przytoczonymi przepisami uchwały. Część stref zabudowy we wsiach Kadłub i Osiek położona jest w odległości mniejszej niż 100 m od rzeki Jemielnicy, ale znajdują się one na obszarach zabudowy wsi, w granicach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Ze względu na charakter planu ogólnego, strefy zabudowy położone na obszarach zabudowy wsi obejmują, poza terenami zabudowy, rzekę Jemielnicę i inne ciekły wody. W celu zachowania tych wód oraz związanych z nimi zadrzewień nadwodnych, dla stref tych ustalone zostały dodatkowe profile funkcjonalne „tereny wód” i „tereny zieleni naturalnej”.

W strefach planowanych zmian użytkowania gruntów, na terenach rozwoju zabudowy, nie ma zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, nie ma też zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

W strefie 8SN, zgodnie z wnioskiem złożonym do POG, planowany jest teren rekreacji związany z usługami funkcjonującymi w sąsiedniej strefie 30 SU (strefy stanowią jedną nieruchomość). Strefa obejmuje grunty rolne bez zadrzewień i zakrzaceń, zatem jej wyznaczenie nie narusza prawnych zasad ochrony obszaru chronionego krajobrazu.

Strefy 24SU, 48SU, 19SR i 20SR potencjalnie mogą kwalifikować się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko; strefy usługowe SU – ze względu na powierzchnię nie mniejszą niż 2 ha, strefy produkcji rolnej SR – ze względu na podstawowy profil funkcjonalny obejmujący, m.in. teren wielkotowarowej produkcji rolnej. Sam fakt wydzielenia tych stref nie przesądza jednak, że będą tam realizowane takie przedsięwzięcia, bowiem:

- w strefach SU nie jest znana rzeczywista powierzchnia terenów, które zostaną przeznaczone pod zabudowę usługową - w planach miejscowych można w nich wyznaczyć tereny zieleni urządzonej;
- w strefach SR nie jest wiadome czy i jakiej wielkości będzie prowadzona w nich wielkotowarowa produkcja zwierzęca - w planach miejscowych można zakazać produkcji wielkotowarowej lub ograniczyć liczbę DJP.

Biorąc pod uwagę, że wyznaczenie stref 24SU, 48SU, 19SR i 20SR nie przesądza o realizacji w nich przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, oraz że z przepisów prawnych nie wynika bezwzględny zakaz lokalizacji takich przedsięwzięć na obszarze chronionego krajobrazu, ocenia się, że wyznaczenie tych stref w planie ogólnym jest zgodne z przepisami prawnej ochrony przyrody.

3) Pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów

W projekcie planu nie planuje się rozwoju urbanizacji na obszarach występowania pomników przyrody oraz stanowisk chronionych gatunków roślin zwierząt i grzybów. W strefach otwartych, gdzie znajdują się takie obiekty, nie planuje się dodatkowych stref funkcjonalnych. Natomiast w strefach istniejącej i przesądzonej w planach miejscowych zabudowy, oraz w strefach górnictwa obiekty te muszą być chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody.

6.5. Oddziaływania długoterminowe, średnioterminowe i krótkoterminowe

Oddziaływania długoterminowe, średnioterminowe i krótkoterminowe wiążą się przede wszystkim z wyznaczeniem na obszarze gminy stref górnictwa oraz stref z terenami rozwoju zabudowy.

Oddziaływania krótkoterminowe związane są z procesem budowy. Najistotniejsze dotyczą powierzchni ziemi oraz klimatu akustycznego. Oddziaływania na powierzchnię ziemi związane są z robotami ziemnymi związanymi z realizacją zabudowy oraz związanej z nią infrastruktury, a także z wykorzystywaniem terenów na potrzeby techniczne budów (poruszanie się ciężkiego sprzętu, magazynowanie materiałów, prace montażowe itp.). Oddziaływania na klimat akustyczny związane są z transportem oraz pracą sprzętu budowlanego. Oddziaływania te będą miały charakter lokalny i odwracalny.

Oddziaływania średnioterminowe wiążą się z likwidacją istniejącej zieleni na terenach objętych robotami budowlanymi; znajdujące się na nich zbiorowiska antropogeniczne terenów otwartych zostaną zastąpione po pewnym czasie zbiorowiskami związanymi z terenami zabudowanymi i zielenią urządzoną. Oddziaływania te będą miały charakter lokalny i trwałe.

Oddziaływania długoterminowe, czyli złożone, trwałe skutki działań, wiążą się przede wszystkim z eksploatacją kopalni i funkcjonowaniem zabudowy, która zostanie zrealizowana na planowanych terenach rozwoju zabudowy.

Stopień oddziaływań związanych z eksploatacją kopalni zależy od skali wydobycia. W gminie Strzelce Opolskie znaczące oddziaływania długoterminowe są i pozostaną skutkiem działalności kopalni w Strzelcach Opolskich i w Szymiszowie. Działalność tych kopalni prowadzona jest na podstawie wydanych koncesji. W planie ogólnym nie planuje się powiększania terenów eksploatacji. Stopień oddziaływań długoterminowych związanych z funkcjonowaniem nowej zabudowy zależy od jej charakteru oraz powierzchni. Znaczące oddziaływania na środowisko mogą być przede wszystkim skutkiem funkcjonowania dużych zakładów przemysłowych w planowanych strefach gospodarczych (SP). O rzeczywistym stopniu długoterminowych oddziaływań związanych z funkcjonowaniem nowej zabudowy przesądzą ustalenia planu miejscowego oraz warunki określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji, jeśli będzie wymagana.

6.6. Oddziaływania skumulowane i transgraniczne

Realizacja projektu planu ogólnego nie spowoduje wystąpienia oddziaływań skumulowanych ani oddziaływań o charakterze transgranicznym.

6.7. Ryzyko wystąpienia poważnych awarii

Zgodnie z ustawą *Prawo ochrony środowiska*, przez poważną awarię rozumie się „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego

(poważna awaria przemysłowa), magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”. Na obszarze gminy Strzelce Opolskie nie ma zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii i w planie ogólnym nie przewiduje się takich zakładów.

7. Podsumowanie i wnioski

Oddziaływania na środowisko, będące skutkiem realizacji ustaleń planu ogólnego, z punktu widzenia oddziaływań na środowisko można podzielić na cztery kategorie: pozytywne, obojętne, potencjalnie negatywne oraz negatywne.

Oddziaływania pozytywne będą wynikiem realizacji w szczególności następujących ustaleń planu ogólnego:

- objęcia dużych obszarów strefami otwartymi z zakazem zabudowy bez dodatkowych profili funkcjonalnych,
- zachowania na obszarach zurbanizowanych wielu terenów przeznaczonych w planach miejscowych pod zieleń, poprzez objęcie ich strefami rekreacji SN i zachowanie ustalonych dla nich w planach wskaźników minimalnej powierzchni biologicznie czynnej,
- ustalenia dla stref zabudowy, w których znajdują się grunty leśne i zadrzewione oraz wody płynące, dodatkowych profili funkcjonalnych: teren lasu, teren zieleni nieurządzonej, teren wód.

Oddziaływania będące skutkiem realizacji ustaleń planu ogólnego zgodnych z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego ocenia się jako obojętne, bo wystąpią one niezależnie od ustaleń planu ogólnego.

Oddziaływania potencjalnie negatywne wiążą się z umożliwieniem w planie ogólnym rozwoju zabudowy na terenach nie przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych. Ocena rzeczywistych oddziaływań na środowiska, będących skutkiem tych ustaleń planu, nie jest możliwa, ponieważ w planie ogólnym określa się tylko profile funkcjonalne stref planistycznych bez warunków i zasad jej lokalizacji.

Oddziaływania negatywne to oddziaływania, które będą skutkiem realizacji planu ogólnego bezpośrednio i niewątpliwie. W analizowanym projekcie planu ogólnego nie ma ustaleń skutkujących oddziaływaniami negatywnymi.

Plan ogólny to plan kierunkowy, tj. wyznaczający kierunki rozwoju przestrzennego gminy. Z wyżej przedstawionych analiz i ocen wynika, że realizacja ustaleń analizowanego projektu planu ogólnego może potencjalnie skutkować znaczącymi oddziaływaniami na środowisko, ale powinny być one wyeliminowane lub znacząco ograniczone ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz warunkami określonymi w decyzji o środowiskowych warunkach realizacji inwestycji, jeśli taka decyzja będzie wymagana.

8. Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji ustaleń projektowanego dokumentu

Analiza oddziaływań na środowisko, będących skutkiem realizacji projektu planu ogólnego gminy Strzelce Opolskie wykazała, że nie przewiduje się negatywnych oddziaływań na środowisko wymagających rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą.

9. Proponowane rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych

W projekcie planu ogólnego gminy Strzelce Opolskie funkcjonalne strefy planistyczne wyznaczone zostały zgodnie z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego lub ustaleniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz zgodnie z uwzględnionymi wnioskami złożonymi do POG i kierunkami rozwoju przyjętymi przez gminę, w związku z czym nie rozpatrywano rozwiązań alternatywnych.

10. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* nakłada na organ wykonawczy gminy obowiązek analizowania zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy co najmniej raz w kadencji rady gminy, w celu oceny aktualności planu ogólnego. W nawiązaniu do tego obowiązku proponuje się wykonywanie analizy wpływu realizacji planu ogólnego na stan środowiska z taką samą częstotliwością. Monitorowanie stanu środowiska powinno być realizowane w kategoriach jakości środowiska i opierać się na wynikach badań wykonywanych przez GUS, WIOŚ, PIOŚ, które są powszechnie dostępne. Ponadto proponuje się monitorowane skutków dopuszczenia w strefach otwartych farm fotowoltaicznych ze szczególnym uwzględnieniem oddziaływań na powierzchnię ziemi i krajobraz.

11. Streszczenie

Na obszarze gminy Strzelce Opolskie wyznaczonych zostało 13 rodzajów funkcjonalnych stref planistycznych, w tym:

- strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- strefy wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową,
- strefy usługowe,
- strefy handlu wielkopowierzchniowego,
- strefy gospodarcze,
- strefy produkcji rolniczej,
- strefy infrastrukturalne,
- strefy zieleni i rekreacji,
- strefy cmentarzy,
- strefy górnictwa,
- strefy otwarte,
- strefy komunikacyjne.

Przy wyznaczaniu stref planistycznych za podstawową zasadę przyjęto zgodność z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz spójność z polityką przestrzenną gminy określoną w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie. Ponadto uwzględnione zostały pozytywnie rozpatrzone wnioski złożone do planu oraz kierunki rozwoju przyjęte przez gminę. W wyniku uwzględnienia wniosków

i kierunków rozwojowych w projekcie planu ogólnego wyznaczone zostały strefy usługowe, handlu wielkopowierzchniowego i gospodarcze w Strzelcach Opolskich w rejonie ulic 1 Maja, Marka Prawego i Dziewkowskiej, strefy usługowe we wsiach Kadłub, Osiek, Płużnica Wielka, Szymiszów i Niwki, strefy produkcji rolniczej w Niwkach, Kalinowie i Płużnicy Wielkiej oraz strefy otwarte, w których dopuszczona została lokalizacja elektrowni słonecznych (11 stref), elektrowni wiatrowych (1 strefa) oraz biogazowni (1 strefa), a także strefę w której powiększone zostały tereny zabudowy produkcyjno-usługowej w rejonie ulicy Ujazdowskiej.

W projekcie planu nie wyznaczono stref rozwoju zabudowy mieszkaniowej, ponieważ chłonność wyznaczonych w planach miejscowych terenów z zabudową mieszkaniową (tj. terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej oraz zabudowy zagrodowej) znacznie przekracza zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową).

Na potrzeby oceny oddziaływań będących skutkiem realizacji projektu planu ogólnego przeprowadzono analizę stanu środowiska, która wykazała, że na obszarze gminy Strzelce Opolskie najbardziej zdegradowanym elementem środowiska przyrodniczego jest powierzchnia ziemi ze względu na prowadzoną eksploatację wapieni triasowych w kopalniach w Strzelcach Opolskich i Szymiszowie. Kopalnie oddziałują również znacząco na krajobraz, stosunki wodne, wody podziemne i powierzchniowe na odwadnianym obszarze, oraz na florę i faunę. Pozostałe elementy środowiska cechujące się znacznym stopniem degradacji to: klimat akustyczny – w miejscowościach przez które przebiegają drogi ponadlokalne, tj. drogi krajowe i drogi wojewódzkie oraz czynna linia kolejowa, gdzie występują przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu komunikacyjnego; powietrze atmosferyczne – ze względu na występujące przekroczenia stężenia pyłu PM10; flora i fauna – wykazujące znaczne przekształcenia w stosunku do stanu naturalnego w wyniku zagospodarowywania i użytkowania terenów niezgodnie z uwarunkowaniami przyrodniczymi. Na obszarze gminy występują też obszary i obiekty o wysokich walorach przyrodniczych. Najcenniejsze z nich objęte są ochroną prawną. Z form prawnej ochrony przyrody na obszarze gminy występują:

- rezerwaty przyrody: „Tęczynów”, „Ligota Dolna” i „Płużnica”,
- Park Krajobrazowy „Góra Św. Anny” z otuliną,
- obszar Natura 2000 Góra Św. Anny o kodzie PLH160002,
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie”,
- pomniki przyrody,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

W ramach prognozowania przewidywanych znaczących oddziaływań, będących skutkiem realizacji projektu planu ogólnego na środowisko, dokonano identyfikacji obszarów mogących znacząco oddziaływać na środowisko, tj. obszarów na których planowane profile funkcjonalne, podstawowe i dodatkowe, umożliwiają realizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w rozporządzeniu z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Identyfikacja wykazała, że obszarami takimi są strefy górnicze na których wydobywane są kopaliny ze złoża metodą odkrywkową. Obszarami takimi mogą być: obszary zabudowy przemysłowej, mieszkaniowej i usługowej oraz centrów handlowych o określonej w rozporządzeniu powierzchni, czyli prawie wszystkie strefy wyznaczone w wyniku uwzględnienia wniosków i kierunków rozwojowych; strefy produkcji rolniczej w których można lokalizować farmy wielkotowarowe oraz dopuszczone są biogazownie; strefy

otwarte w których dopuszczona jest lokalizacja elektrowni fotowoltaicznych wiatrowych i biogazowni.

Stopień oddziaływań związanych z eksploatacją kopalni zależy od skali wydobycia. W gminie Strzelce Opolskie znaczące oddziaływania są i pozostaną skutkiem działalności kopalni w Strzelcach Opolskich i w Szymiszowie. Działalność tych kopalni prowadzona jest na podstawie wydanych koncesji, są więc to oddziaływania niezależne od ustaleń planu ogólnego. W projekcie planu ogólnego nie planuje się powiększania terenów eksploatacji.

Stopień oddziaływań związanych z funkcjonowaniem nowej zabudowy na obszarach mogących znacząco oddziaływać na środowisko nie jest możliwy do oceny na etapie planu ogólnego, ponieważ profil funkcjonalny stref określony w planie ogólnym to ogólny katalog dopuszczalnych przeznaczeń terenów. Doprecyzowanie wielkości, przeznaczenia i zasad zagospodarowania poszczególnych terenów w danej strefie oraz zasad lokalizacji i kształtowania zabudowy, możliwości lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i innych szczegółowych zasad ochrony środowiska, tj. ustaleń niezbędnych do oceny oddziaływania, nastąpi w dalszej kolejności, tzn. w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Przeprowadzone w prognozie analizy wpływu ustaleń projektu planu na Obszar Natura 2000 oraz ocena zgodności z przepisami prawnej ochrony przyrody wykazały, że ustalenia planu nie będą miały wpływu na Obszar Natura 2000, oraz nie naruszają przepisów prawnej ochrony przyrody.

Oddziaływania na środowisko, będące skutkiem realizacji ustaleń planu ogólnego, z punktu widzenia oddziaływań na środowisko podzielone zostały na cztery kategorie: pozytywne, obojętne, potencjalnie negatywne oraz negatywne.

Oddziaływania pozytywne będą wynikiem objęcia dużych obszarów strefami otwartymi bez dodatkowych profili funkcjonalnych; zachowania na obszarach zurbanizowanych wielu terenów przeznaczonych w planach miejscowych pod zielen, poprzez objęcie ich strefami rekreacji i zachowanie ustalonych dla nich w planach wskaźników minimalnej powierzchni biologicznie czynnej; ustalenia dla stref zabudowy, w których znajdują się grunty leśne i zadrzewione oraz wody płynące, dodatkowych profili funkcjonalnych: teren lasu, teren zieleni nieurządzonej, teren wód.

Oddziaływania będące skutkiem realizacji ustaleń planu ogólnego zgodnych z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego ocenia się jako obojętne, bo wystąpią one niezależnie od ustaleń planu ogólnego.

Oddziaływania potencjalnie negatywne wiążą się z umożliwieniem w planie ogólnym rozwoju zabudowy na terenach nie przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych. Ocena rzeczywistych oddziaływań na środowiska, będących skutkiem tych ustaleń planu nie jest możliwa, ponieważ w planie ogólnym określa się tylko profile funkcjonalne stref planistycznych bez warunków i zasad jej lokalizacji.

Oddziaływania negatywne to oddziaływania, które będą skutkiem realizacji planu ogólnego bezpośrednio i niewątpliwie. W analizowanym projekcie planu ogólnego nie ma ustaleń skutkujących oddziaływaniami negatywnymi.

Plan ogólny to plan kierunkowy, tj. wyznaczający kierunki rozwoju przestrzennego gminy. Z przeprowadzonych analiz i ocen wynika, że realizacja ustaleń analizowanego projektu planu ogólnego może potencjalnie skutkować znaczącymi oddziaływaniami na środowisko, ale powinny być one wyeliminowane lub znacząco ograniczone ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz warunkami określonymi w decyzji o środowiskowych warunkach realizacji inwestycji, jeśli taka decyzja będzie wymagana.

12. Wykorzystane materiały

- [1] *Opracowanie ekofizjograficzne Gminy Strzelce Opolskie* (oprac. Ecosystem Projekt, lipiec 2015 r.)
- [2] Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące na obszarze gminy Strzelce Opolskie
- [3] *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie*, przyjęte uchwałą nr XXXV/293/2021 Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich z dnia 28 kwietnia 2021 r. oraz uchwałą nr LV/449/2022 Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich z dnia 28 września 2022 r.,
- [4] Audyt Krajobrazowy Województwa Opolskiego, przyjętym uchwałą nr XIV/158/2025 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 25 marca 2025 r.,
- [5] *Ogólny unijny program działań w zakresie środowiska do 2030 r.* Decyzja 2022/591 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 6 kwietnia 2022 r. w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2030 r. (Dz. U. UE. L. 2022. 114. 22)
- [6] *Polityka ekologiczna państwa 2030.* Uchwała Nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 w sprawie przyjęcia „Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” (MP z 2019 r. poz. 794)
- [7] *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego*, przyjęty uchwałą Nr VI/54/2019 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 24 kwietnia 2019 r.;
- [8] *Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021 – 2027.* Uchwała nr XXXVI/365/2021 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 30 listopada 2021 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska województwa opolskiego na lata 2021 - 2027”

OŚWIADCZENIE

Niniejszym oświadczam, że jako autor *Prognozy oddziaływania na środowisko do planu ogólnego gminy Strzelce Opolskie* spełniam wymagania określone w art. 74a ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.).

Jednocześnie oświadczam, że jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
(podpis)